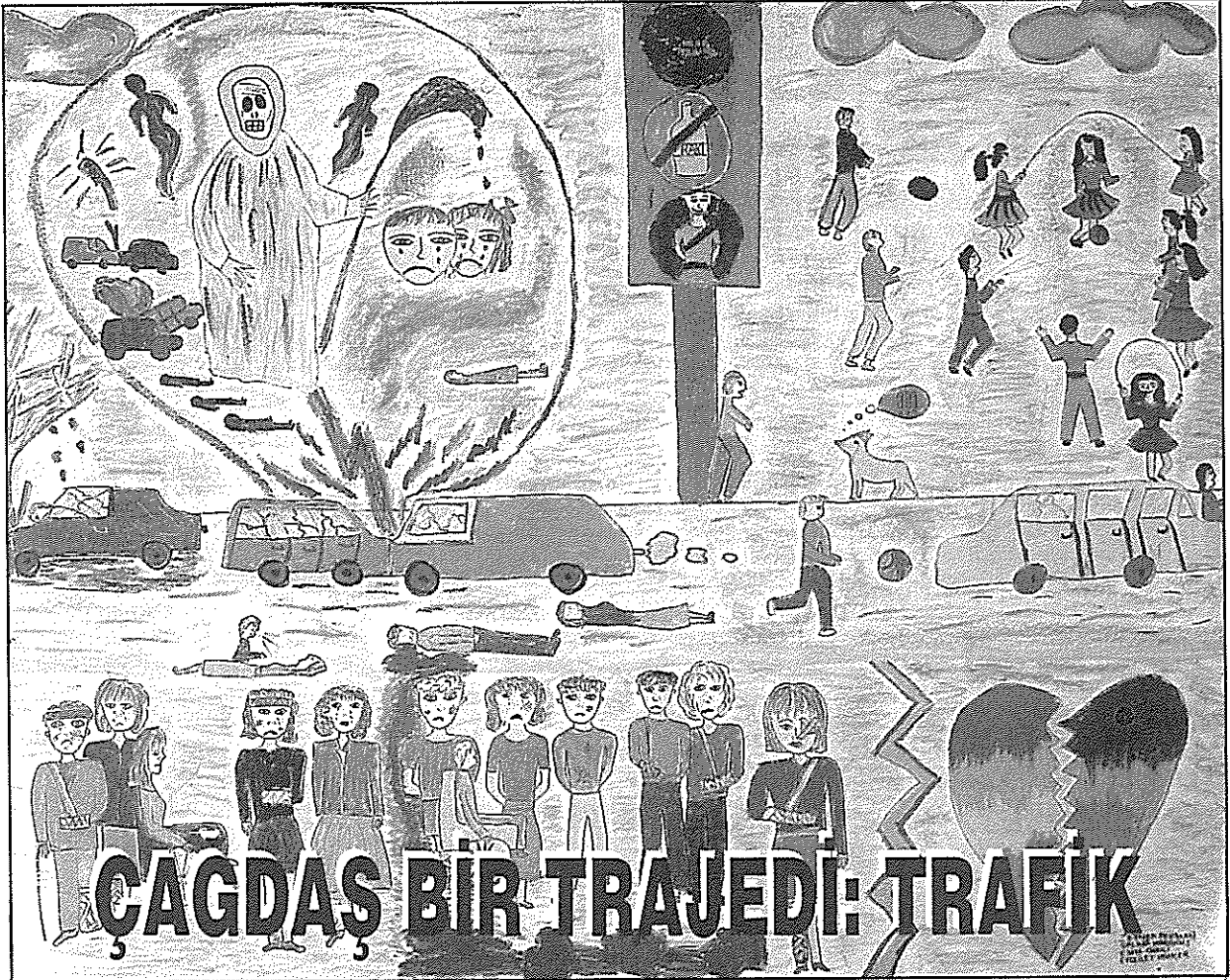

YIL: 7 SAYI: 50 TEMMUZ 1993

bülten

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ AYLIK YAYIN ORGANI

ÇAĞDAŞ BİR TRAJEDİ: TRAFİK

ÜYE PROFİL ANKETİ

STATİK PROBLEMLER KİTABI
YAYINLANDI

"TRAFİKTE GÜVENLİK VE ÇAĞDAŞ
UYGULAMALAR SEMPOZYUMU"

DÖRT YILDIZ DEMİR ÇELİK
FABRİKASI RAPORU

ISO 9000DE KALİTE VE EĞİTİM

ASANSÖRLER ALARM VERİYOR

SENDİKAL MÜCADELEDE BİRLİK
ARAYIŞI

İŞGÜVENLİĞİ VE İŞÇİ SAĞLIĞINA BİR
BAKIŞ

BİLİM VE TEKNOLOJİ YÜKSEK
KURULU RAPORU

MEDYA DİZİ NEDEYE ÇÖTÜRÜYOR?

T. C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ENGLISH STAR

İNGİLİZCE ALMANCA YAZ KURSLARI

**SEÇKİN İNGİLİZ, ALMAN
VE TÜRK ÖĞRETMEN
KADROSU İLE;**

- ANADOLU LİSELERİ HAZIRLIK
SINIFLARINI YETİŞTİRME VEYA
LİSE BÖLÜMÜNE GELİŞTİRME
KURSLARI
- İLKOKUL, ORTA VE LİSE
ÖĞRENCİLERİNE İNGİLİZCE VE
ALMANCA TEMEL EĞİTİM VEYA
GELİŞTİRME KURSLARI
- YETİŞKİNLERE ÖZEL
PROGRAMLAR

YETİŞKİNLERE

Haftada 3 gün 10.00 - 12.00
9 kur

Haftada 3 gün 17.30 - 19.00
12 kur

Haftada 3 gün 19.15 - 20.45
12 kur

İLKOKUL-ORTA-LİSE VE KOLEJ ÖĞRENCİLERİNE

Haftada 3 gün

Ayda 24 ders saati
310.000 TL.+ KDV

Haftada 2 gün

Ayda 16 ders saati
210.000 TL.+ KDV

DERS SAATLERİ : (HAFTA İÇİ)

10.30 - 12.00 12.30 - 14.00 14.30 - 16.00

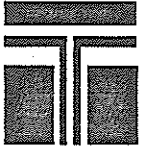
Ücreti : 410.000 + KDV

Makina Mühendisleri Odası Üyelerine ve Yakınlarına %20 İNDİRİM

KAYITLARIMIZ BAŞLAMIŞTIR

TEL : 41 16 86 - 83 78 51

Şehit Fethibey Cad. No. 79/7 Cezayirli İşhanı Pasaport / İZMİR

TAMCI

BUHAR JENERATÖRÜ

Yüksek Verimli BUHAR Üreticileri

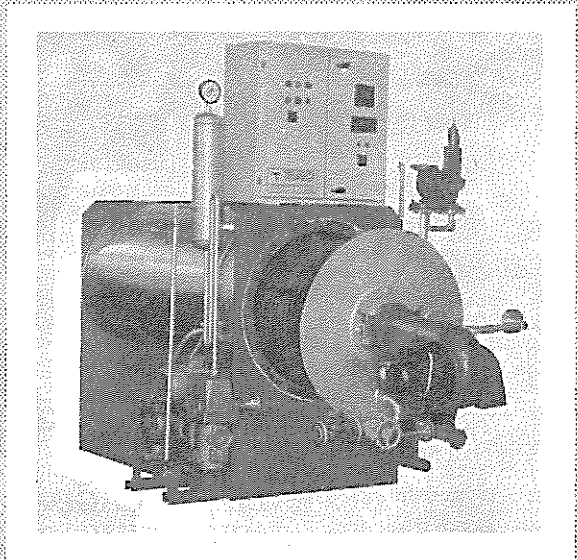
MAKİNA KAZAN SANAYİ ve TİCARET

ÖZELLİKLERİ

- Sıvı Yakıt - Doğal gaz yakar ● Az yer kaplar ● Çabuk BUHAR üretir (3 - 5 Dakika içinde) ● Jeneratör SİPİRAL s borulu ve 3 geçişlidir
- Paket olarak çalışır durumda teslim edilir.

KULLANILDIĞI YERLER

- Otel - Motel ● Mutfak - Fırın ● Pastane - Mandıra Çamaşırhane ● Kuru Temizleyici ● Garaj ve Benzeri yerleri Endüstride Buhar Kullanılan Tüm Üretim Alanlarında ve Yardımcı Kazan Olarak Kullanılır

ADRES : 4. San. Sit. 129/12 Sok. No : 22 Bornova - İZMİR Tel : (51) 74 27 55 Fax : (51) 88 26 94

bülten

TEMMUZ 1993

Yıl: 7 Sayı:50

MMO İzmir Şubesi Adına Sahibi
Ali GÜNGÖR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Fasih KUTLUAY

Genel Yayın Yönetmeni
Kazım UMDULAR

Yayın Koordinatörü
Asuman KAYIRICI

Bülten Yayın Komisyonu:
Ali Doğan COŞKUN
Oğuz İNCEOĞLU
Tansel TÜRKMEN
Nilgün BAYDAN
Nilgün ATALAY

Gönderilen yazıların yayınlanıp yayınlanmamasına, TMMOB Makina Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu karar verir. Yayımlanan yazılardaki sorumluluk yazarlarına, ilan ve reklamlardaki sorumluluk ilanı veren kişi ve/veya kuruluşa aittir

Bülten'e gönderilen çeviri yazıların kaynağı mutlaka belirtilir. Gönderilen yazılar, yazarlarına geri verilmez.

Dizgi

AKAR TANITIM Tel: 41 69 47

Teknik Hazırlık ve Baskı:
Altındağ Matbaası Tel: 21 54 75

Yönetim Yeri:
Ali Çetinkaya Bulvarı No: 12/1
Alsancak/İZMİR
Tel: 22 08 11-21 74 68
Fax: 22 60 39

Baskı sayısı: 3600

1993 YILI REKLAM BEDELLERİ

Arka Kapak	3.000.000.-TL
İç Kapaklar	2.000.000.-TL
İç Sayfalar	
Tam Sayfa	1.500.000.-TL
1/2 Sayfa	800.000.-TL
1/4 Sayfa	400.000.-TL

Fiyatlara KDV eklenir

bülten'den

50. HÜKÜMET

Bugün protokolunu ve programı gözden geçirip yeniden yazarak 50. hükümeti kuran DYP-SHP koalisyonu parlamentonun güvenoyunu tazeleyerek "yeni hükümet" olarak şimdi halkın güvenini yeniden kazanmaya hazırlanıyor.

20 Ekim 1991 milletvekili genel seçimi sonrası toplumun çoğunluğunun desteğini alarak göreve başlayan DYP-SHP koalisyonu bugüne dek uygulamalarıyla toplumun beklentilerini karşılayamamıştır.

Ayrıca halkın umut olarak gördüğü ve desteklediği bu koalisyonun ülkenin içinde bulunduğu olumsuz koşulları tam algılayamamış olması halkın güvenini yeniden kazanma konusunda epey zorlanacağını gösteriyor.

Hükümetin bu bilinçte davranıp toplumumuzun önünde duran yaşamsal önemdeki demokratikleşme, insan hakları ve sanayileşme ana başlığında toplanabilecek bir dizi sorunu çözüme kavuşturmak doğrultusunda adımlarını cesaretle atması beklenmektedir.

Bugün 50. hükümetin, topluma artık ulaşılmaz vaatler sunarak boş umutlar yaratmanın ötesinde içinde bulunduğu koşulları ivedilikle değerlendirmesi gerekmektedir.

BİR ÖRNEK DAHA...

Bölgemiz verimli sanayi merkezlerinden biri olan ALIĞA, sanayileşmenin getirdiği çevre sorunlarıyla birlikte bugünlerde yeniden gündemin ilk sıralarındaki yerini almaya başladı.

Gencelli Termik Santralı'nın yapımının gündeme gelmesiyle kirliliği farkedilen bu bölgede öncelikle varolan sanayi kuruluşlarının bölgesel ölçeğin ötesinde ülke ekonomisine olan yadsınamaz kalkılarının yanısıra çevreye olan olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması gereği ortaya çıkmıştır.

O günden bugüne ÇED yapılmaksızın endüstriyel kuruluşların başvuruları sürekli olumlu yanıtlanırken ne yazık ki henüz tanımı bile yapılmamış Aliğa Organize Sanayi Bölgesindeki varolan bu kirliliğin azaltılmasına ilişkin bölgesel bir çevre projesi üretilmemiştir.

Geçtiğimiz günlerde endüstriyel kuruluş başvurularının ne kadar ciddi (!) bir şekilde incelemeye alındığının ve halka sunulduğunun çarpıcı bir örneği yaşanmıştır.

Dört yıldız Demir Çelik A.Ş.'nin 175.000 ton/yıl kapasiteli bir haddehane kuruluşu için yaptığı başvuru sonrası çevre yasasına göre inceleme ve itirazlar için halka tanınan süreyle ilgili ilan yüksek tirajlı gazetelerde yer almıştır.

Bu ilan sonrasında Dört Yıldız Demir Çelik A.Ş.'nin haddehane kuruluşuyla ilgili incelememiz sırasında kirlilik etkisi çok daha fazla olabilecek TONT Çelik Fabrikası ile ilgili ilanın Yeni Asya ve Orta Doğu gibi yüksek tirajlı (!) gazetelerde yayımlandığı ve bu nedenle hiç kimsenin bu dosyayı incelemeye çıkmadığı gerçeği ortaya çıkmıştır.

Sadece bu örnek bile halkın karar süreçlerine katılımını sağlayacak mekanizmaların ne denli işletildiğini belgelemektedir.

Bu durum halkımızı güvensizlik psikozuna iterek, sanayileşmeye karşı tepki örgütlenmesini körüklemekte ve çevrenin korunarak sanayileşmenin olamayacağı düşüncesine sürüklemektedir.

ÇAĞDAŞ BİR TRAJEDİ; TRAFİK

Şubemiz bugün toplumun tüm kesimleri tarafından kanıksanıp, bir kenarda kendi haline terk edilmiş can alıcı sorunu trafik terörünün tüm boyutlarıyla değerlendirileceği bir platformun hazırlık çalışmalarını başlattı.

26-28 Kasım 1993 tarihleri arasında yapılması planlanan "Trafikte Güvenlik ve Çağdaş Uygulamalar" konulu sempozyumun danışmanlar kurulunun Ankara, İstanbul ve İzmir'deki toplantıları yapıldı.

Konuyla ilgili tüm tarafların çağrılı bulunduğu toplantıda, özellikle bağımsız, bilimsel yönüyle bu organizasyonun Odamızca gerçekleştirilmesi danışmanların ilgisizliğine karşılandı.

Aynı tarihlerde İzmir'de düzenlenecek Otomotiv Fuarı nedeniyle Sempozyumun daha da ilgi çekmesi bekleniyor.

Odamız adına düzenlenen bu sempozyumun trafik terörünün önlenmesi doğrultusunda önemli bir katkısı olacağına inanıyoruz.

Üye Anketi'nde son aşama

● Bilimselliğin gerekliliğine inanarak anketimizi yanıtlayan ve şubemize ulaştıran üyelerimize teşekkür ediyoruz.

Sorunların tesbitini bilimsel platformlarda yapmak ve çözümünü yine bu platformdan hareketle bulmaya çalışmak günümüzde, yaşamımızın her alanında zorunlu bir yöntem olarak kendini dayatmaktadır.

Bu gerçekten hareket eden Şube Yönetim Kurulumuz, Psikolog Dr. Ünsal YETİM'e hazırlattığı "Üye Profil Anketi"ni, üyelerimize ulaştırdı. Şu ana kadar 500 anket, üyelerimiz tarafından yanıtlanarak şubemize gönderilmiştir. Bu sayı, uluslararası normlarda doğru verileri elde etmek için yeterli kabul edilmektedir.

Genel sorular, ücretli çalışan mühendisler, serbest çalışan mü-

hendisler ve Endüstri Mühendislerine yönelik 4 bölümden oluşan anket, 96 soruyu içeriyor.

Üyelerimize, daha uygun ve etkin hizmetler götürmemizde ve kendi çalışmalarımızı değerlendirmemizde önemli verileri sağlaması hedeflenen çalışma, ayrıca konuyla ilgili bilimsel bir araştırmaya da temel oluşturacaktır.

Değişim ve teknoloji çağında üyelerimizin mesleki sorunlarını, iş doyumunu, Oda ile ilişkilerini ve katılım isteklerini belirlemeye yönelik anketi, bilimsel çalışmaların yararına inanarak yanıtlayan ve bize ulaştıran üyelerimize teşekkür ederiz.

Şubemizden ISO 9000 Araştırması

Şubemiz, İzmir ve Manisa'da faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarının "ISO 9000 Serisi Kalite Güvence Sistem Modellerine" adaptasyonu amacıyla yürütülecek eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin kapsamını belirlemek için bir anket araştırması düzenledi.

ISO 9000 kapsamına uygun ve kolay yanıtlanabilir nitelikteki ankete firmalarımızın gösterecekleri ilgi, çalışmaların daha etkin ve doğru yapılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu nedenle firmaların, anketleri doldurarak şubemize iletilmesi konusunda gösterecekleri hassasiyete şimdiden teşekkür ederiz.

Prof. Dr. ALTINTAŞ'tan Meslek İçi Eğitim

● Talaşlı imalat, CNC Tezgahları ve CAD/CAM Sistemi konularının ele alınacağı Eğitim Seminerimiz üyelerimizin kaçırılmamaları gereken bir eğitim fırsatı olacaktır.

Bölgemizdeki endüstriyel kuruluşlarda ileri teknoloji kullanımı yaygınlaşmaktadır. Özellikle talaşlı imalat alanında, CNC tezgahlarının dizaynı, seçimi ve uygulaması ile CAD/CAM uygulamalarına ilişkin bilgi gereksinimi de aynı ölçüde artmaktadır.

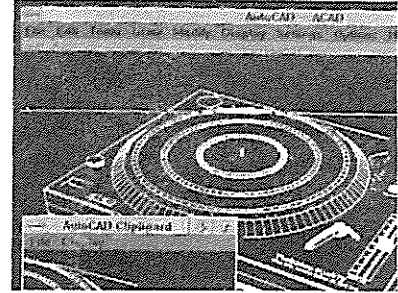
Şubemiz, teknolojik gelişmeleri mühendislere aktarmak, onların yeni bilgileri edinmelerine katkıda bu-

Olgun Çelik A.Ş. ile ISO 9000 protokolü

Şubemiz ile Olgun Çelik A.Ş. İşletmeleri arasında ISO 9000 Kalite Güvence Sistemi çerçevesinde, danışmanlık hizmeti verilmesi amacıyla bir protokol imzalandı.

Şubemiz, Kalite Danışmanlık Merkezi tarafından verilecek "danışmanlık hizmeti", personelin eğitim ihtiyaçlarının saptanması, eğitim faaliyetlerinin planlanması ve organizasyonunu içeriyor.

Olgun Çelik A.Ş. protokolü ile, şubemizin danışmanlık hizmeti verdiği firma sayısı 4'e ulaştı. Daha önce aynı çerçevede Valf Sanayi, BMS A.Ş. ve Çimentaş Gaz Beton ile ISO 9000 Kalite Danışmanlığı protokolleri yapılmış ve hizmet vermeye devam edilmektedir.

lunmak ve sanayimizde ileri teknoloji kullanımını daha da geliştirmek amacıyla bir meslek içi eğitim programı düzenlemiştir.

1985 yılında Birleşmiş milletlerce TOKTEN Programı çerçevesinde MMO İzmir şubesinin çağrılısı olarak Türkiye'ye gelen ve bir dizi seminer veren Prof. Dr. Yusuf ALTINTAŞ bu kez de D.E.Ü. Mühendislik Fakültesi Makina Mühendisliği Bölümünün davetlisi olarak ülkemizdeydi. Canada'da British Columbia Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışan Prof. Dr. Yusuf ALTINTAŞ'ın yöneticiliğinde 12-14 Temmuz tarihlerinde, Şubemiz Eğitim merkezinde gerçekleştirilecek programın ilgili meslektaşlarımıza yararlı olacağına inanıyoruz.

Eğitim seminerinin tam metnini seminer sayfamızda bulabilirsiniz.

Prof. Toksoy yeni görevine başladı

1982-84 döneminde, Makina Mühendisleri Odası İzmir Şube Başkanlığı görevini yürüten, Odamız Delegatesi ve I. Tesisat Mühendisliği Kongresi Düzenleme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Macit TOKSOY 17.06.1993 tarihinde Dokuz

Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde Müdür olarak yeni görevine başladı.

Prof. Dr. TOKSOY, aynı enstitüde Müdür Yardımcılığı görevini yürütüyordu. Kendisini kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

"AJANDA '94" çalışmaları başladı

● Odamız tarafından her yıl üyelerimize ücretsiz olarak dağıtılan "Ajanda"yı bu yıl Şubemiz hazırlayacak.

Her yıl 37.000 makina ve endüstri mühendisine ulaşan Odamız Ajandası'nı, bu yıl Oda adına Şubemiz hazırlayarak bastıracağız. Odamız Başkan Vekili Hakkı BAYRAKTAR'ın koordinatörlüğünde gerçekleştirilecek 1994 Ajandası'nın hazırlık ve baskı çalışmaları, büyük bir hızla başladı.

Öncelikle kağıt alımı konusunun

çözümlendiği çalışmada amaç, sürekliliği olan bu sektörün Ajanda maliyetini olağanüstü artırmamasını önlemektir. Daha sonra ilan sözleşme ve şartnamesinin hazırlanması ve afiş basımı işleri gerçekleştirildi. Bu bilgi ve dökümanlar odamızın merkez, şube ve tüm temsilciliklerine gönderildi.

Üyelerimize bir başvuru kaynağı

görevini de yerine getiren Ajanda 94'ün içindeki teknik bilgiler kısmının yeniden gözden geçirilerek daha verimli ve kapsamlı hale getirilmesine çalışılmaktadır.

İç sayfaları 70 gr/m² 1. hamur, reklam sayfaları 90 gr/m² kuşe kağıt olan her yıl 37 bin mühendise ücretsiz olarak ulaştırılan Oda Ajandası, aynı zamanda firmalar için de çok kalıcı bir tanıtım olanağı sağlamaktadır. Ajanda '94'e ilan vermek isteyen firmalar, ayrıntılı bilgiyi şubemizden isteyebilirler.

İş Güvenliği Komisyonu toplandı

Şubemiz "İş Güvenliği Komisyonu" geçtiğimiz ay içinde toplanarak, önümüzdeki dönemde çalışmalarını ivmelendirecek yeni kararlar aldı.

Bu kararlar arasında, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda geniş bir kaynak arşivi oluşturmak ve sanayiye yönelik protokollerle danışmanlık ve eğitim hizmeti vermek de bulunmaktadır. Bu amaçla başta ILO olmak üzere konuyla ilgili kurum ve kuruluşlardan uluslararası standartlardaki dökümanların, tüzük ve yönetmeliklerin gözden geçirilmesi çalışmaları başladı.

Ayrıca, kamuoyunu ve ilgili kesimleri bilinçlendirmek amacıyla bir dizi etkinlik programı oluşturmayı da karara bağlayan komisyon, "İş Güvenliği Mühendisliği" kavramını yaşama geçirmeyi hedefleri arasına aldı.

Endüstri Mühendislerine çağrı

28 Haziran 1993 tarihinde toplanan Endüstri-İşletme Mühendisleri Meslek Dalı Komisyonu, bugüne kadar yapılan çalışmalarını değerlendirdi. Toplantı sonucunda, komisyonun yeniden oluşturulması amacıyla 8 Temmuz 1993 tarihinde saat 19.00'da Şubemiz Eğitim Merkezinde genel üye toplantısı yapılması kararlaştırıldı.

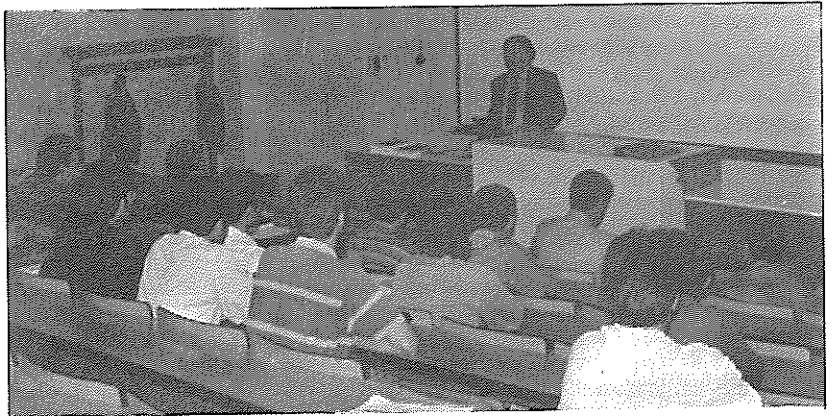
Statik Problemleri Kitabı Yayınlandı

Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nden Yrd. Doç. Dr. Seçil ERİM'in hazırladığı "Statik Problemleri" kitabı, şubemizin 4 nolu yayını olarak basılarak satışa sunuldu.

Şubemizin, akademik yayınların zenginleşmesi amacıyla destek olduğu bu kitap, mühendislik fakültelerinde okutulan "statik" derslerine

yardımcı olmak üzere hazırlanmıştır. Kitaptaki problemler, yazarın 10 seneyi aşkın süredir D.E.Ü. Mühendislik Fakültesi'nin çeşitli bölümlerinde verdiği "statik" dersinde sorulan sınav ve ödev soruları arasından seçilip derlenmiştir.

Şubemiz böyle bir yayını, öğrencilere kazandırmaktan mutluluk duymaktadır.

Gece eğitiminde bir "ders"

18 Mayıs Mayıs 1993 akşamı D. E. Ü. Mühendislik Fakültesi'nde Gece Eğitime başlayan Makina Mühendisliği Bölümü, I. sınıf öğrencilerinin Makina Mühendisliği giriş dersinde, Şube Yönetim Kurulu Üyeleri Odamız etkinliklerini anlattılar. Öğrenciler tarafından büyük ilgiyle karşılanan ders, söyleşi niteliği kazanarak gelişti. Ayrıca ders sonunda Oda periodik yayınları öğrencilere ücretsiz olarak dağıtıldı.

MESLEK İÇİ EĞİTİM SEMİNERİ

12-13-14 Temmuz 1993

- TALAŞLI İMALAT
MEKANİĞİ ve DİNAMİĞİ
- CNC TEZGAHLARIN DIZAYNI
- CNC TEZGAHI ve
CAD/CAM SİSTEM SEÇİMİ

Seminer Yöneticisi:
Prof. Dr. Yusuf ALTINTAŞ

SEMİNER ÜCRETİ:

Seminere katılım ücreti:
MMO üyelerine 600.000 TL/Gün
3 Gün için 1.650.000.-TL/Kişi
Diğer 700.000 TL/Gün
3 Gün için 1.850.000.-TL/Kişi

ÖDEME KOŞULLARI:

Seminere katılabilmek için seminer ücretinin tamamının 9 Temmuz tarihine kadar Katılım İstek Formu ile birlikte MMO İzmir Şubesi'ne yatırılması veya T.C. Ziraat Bankası Alsancak Şubesi 20051 numaralı hesaba yatırılıp dekont fotokopisinin Şubemize gönderilmesi gerekmektedir.

ADRES:

Ali Çetinkaya Bul. 12/1 35220 Alsancak İZMİR
Tel: (51) 21 74 68 - 22 08 11
Fax: (51) 22 60 39

SEMİNER PROGRAMI

1. GÜN 12 Temmuz 1993 / 09.30 - 17.30

Talaşlı İmalat Mekanikliği Ve Dinamiği

- Kesme Kuvvetleri hesabı (Torna-freze ve özel bıçaklara uygulanması)
- Malzemenin kesme kuvvetlerine etkisi
- Takım aşınma ve kırılma nedenleri
- Kesme sırasında oluşan statik çökmeler ve mekanik titreşimlerin kaynakları ve önleme metodları
- Parça şekline ve kesilen kalzemeğe göre tezgah seçimi
- Endüstriyel kuruluşların uygulamalarına yönelik tartışma

2. GÜN 13 Temmuz 1993 / 09.30 - 17.30

CNC Tezgahlarının Dizayn Prensipleri

- NC Programlama tekniğinin özeti
- CNC Tezgahlarının mekanik, güç besleyici ve dijital elektronik aksamaların tanıtılması
- İlerleme milinin servo ile hız ve pozisyon kontrol tekniği, aksamaların işlevi ve pratik çalışma prensipleri
- Analog servo hız devresinin ve dijital pozisyon geri beslemeli devrelerin ayarlanması
- Çok eksenli tezgahlarda eksen servo eşitleme tekniği ve hassasiyet analizi
- İlerleme kontrol sisteminin basitleştirilmiş matematik modeli ve analizi
- Gerçek zamanda dijital doğrusal ve dairesel enterpolasyon algoritmalarının dizaynı ve CNC sistemine uygulanması
- CNC sisteminin yönetici programının dizayn prensipleri

3. GÜN 14 Temmuz 1993 / 09.30 - 17.30

CNC Tezgahı ve CAD/CAM Sisteminin Seçimi Ve Uygulanışı

- Parça dizaynına ve talaşlı imalatına göre CAD/CAM sistemi seçiminde dikkat edilecek noktalar
- Bilgisayar sisteminin bağlantıları (network), ortaklaşa kaynak kullanılması
- CNC tezgah seçimi ve CAD/CAM sistemi ile gerçek zamanda iletişim metodları
- Endüstriyel kuruluşların uygulamalarına yönelik tartışma

(*) Seminere katılanlar özel problemlerini fabrikalarından getirip Prof. DR. ALTINTAŞ ile tartışabileceklerdir.

Üyelerimiz ve çocuklarına ücretsiz bilgisayar kursu

"Temel basic ve kullanma esasları"

Kapsam

- ✓ Bilgisayarın tanıtımı, donanım ve yazılım hakkında bilgiler.
- ✓ Disk işletim sistemi (DOS) hakkında genel bilgiler ve DOS komutlarının uygun açıklaması
- ✓ Akış diyagramları ile programlama mantığının geliştirilmesi
- ✓ BASIC programına ait komutların uygulamalı örnek programlarla açıklanması

Yer: MMO İzmir Şb. Eğitim Merkezi

Atatürk cad. No: 422 kat:3-4 Alsancak

Kurs Süresi : 30 ders saati

Not: kurs tarihi başvuru sayısına göre belirlenecektir. Kurs programı hafta içinde gündüz saatlerinde yapılacaktır.

Başvuru için telefon: 22 57 56 - 63 27 25 Niyazi OĞUZ - Necmi VARLIK

Trafik terörünün takipçisi olma yolunda kararlı bir adım "Trafikte Güvenlik ve Çağdaş Uygulamalar Sempozyumu" çalışmaları başladı

● TMMOB Makina Mühendisleri Odası adına Şubemiz, "Trafikte Güvenlik ve Çağdaş Uygulamalar" konulu sempozyumun hazırlık çalışmalarına başladı.

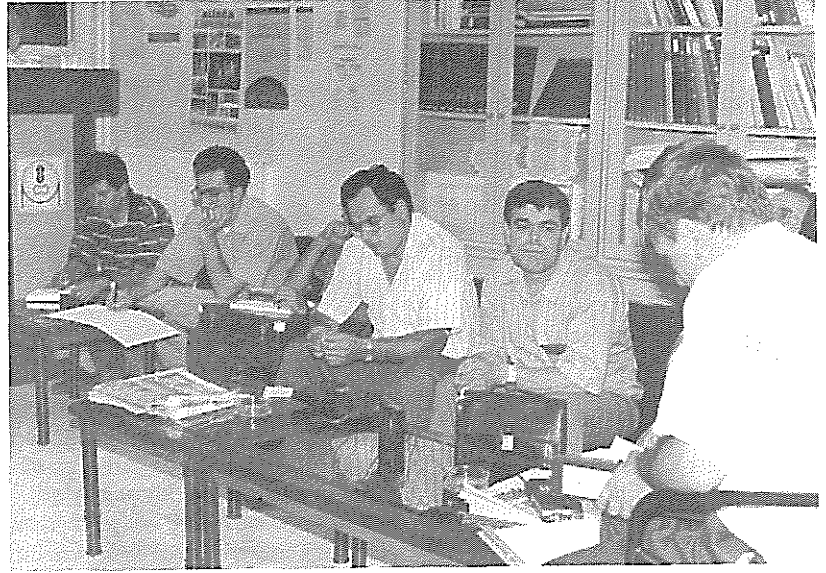
● Sempozyumun amacı, trafikte güvenliği sağlamak amacıyla konusundaki gelişmeleri ele almak ve sonrasında alınan kararların ısrarlı takipçisi olmak şeklinde saptandı.

26-27-28 Kasım 1993 tarihlerinde, İzmir Kültürpark İsmet İnönü salonunda düzenlenecek "Trafikte güvenlik ve Çağdaş uygulamalar" sempozyumunda, "trafik" kavramı ile ilgili tüm kesimler, görüş, öneri ve eleştirilerini dile getirecekler. Ayrıca, olaylara canlı tanıklık eden ve kamuoyunun bilinçlenmesinde üzerine büyük sorumluluk düştüğüne inandığımız "basın-yayın" organlarının temsilcileri de, sempozyum çerçevesinde kendilerine ayrılan panel bölümünde konuyu ele alacaklar.

Sempozyum Düzenleme Kurulu, asil hedefini, sempozyum sonucunda ortaya çıkan bilimsel çözüm önerilerini kamuoyuna yansıtıp, bu verilerin karar mekanizmasında uygulanabilir kılınmasını sağlamak şeklinde belirlemiştir.

"Trafikte Güvenlik ve Çağdaş Uygulamalar Sempozyumu"nun ön hazırlıkları çerçevesinde, bugüne kadar İstanbul, Ankara ve İzmir'de danışmanlar kurulu toplantıları yapıldı. Değişik çevrelerden ilgi ve destek gören bu toplantılarda alınan veriler değerlendirildi. İki yıl önce gerçekleştirilmiş olan "Trafik Şurası"nın sonuç tutanakları incelenerek, trafik sorununda saptanan problemlerle ilgili gelişmelerin tesbitleri yapılmaya çalışıldı. Bu araştırmalar sırasında, sözkonusu şuranın "sonuç bildirgesinin" toparlanarak yayın haline getirilmediği görülmüştür. Böylece bir anlayışla sorunların çözümlenmeyeceği bir kez daha somutlanmış, bu da bu süreçteki kararlılığımızı artırmıştır.

Sempozyumda bildiri sunarak ve panelerde tartışarak katılımda bulunacak çevreler, otomotiv sektörünün temsilcileri, hukukçular, siyasetçiler, yerel yönetim temsilcileri, Bakanlık'tan temsilciler, trafikle ilgili dernekler, eğitim sorumluluğu-

İzmir Danışmanlar Kurulu toplantısına katılanlardan, bir grup İbrahim YUNAR (BMC), Sertaç AKTAŞ (BMC), Sefa KURALAY (D.E.Ü. Mak. Fak.) Çetin VARLIOLPAK (D.E.Ü. İnşaat Müh. Böl.)

nu üstlenen kurum ve kuruluşlar ile basın olarak belirtildi. Bu arada, dünyada konuyla ilgili gelişmelerin, çağdaş güvenlik önlemlerinin ve uygulamalarının da ele alınacağı sempozyumda, "trafik mühendisliği" ve "trafik teknolojisi" kavramları üzerinde geniş şekilde durulması hedeflenmektedir. Etkinlik çerçevesinde ayrıca ilk, orta ve lise öğrencilerine yönelik olarak resim, kompozisyon ve karikatür yarışması düzenlenecek ve dereceye girenlere çeşitli ödüller verilecektir.

Trafik terörünün bilançosu ve yapılması gerekenler

Üzerinde çokça konuşulan, çeşitli etkinliklerle gündeme getirilerek çözüm aranan "trafik sorununda", geriye doğru bakıldığında fazla bir yol alınmadığı görülmektedir. Aksine, kaza, ölüm ve yaralı sayısı her geçen gün artmakta, toplumumuzun "trafik cephesinde" aldığı yara giderek büyümektedir.

1992 rakamlarına göre, ülkemizde 174 bin trafik kazası olmuştur. Bu kazalarda kaza yerinde 6.100 kişi, yolda ve hastahane 3.200 kişi olmak üzere toplam 9.300 kişi yaşamını yitirmiştir. Ayrıca 93 bin kişi

yaralanmış, bu yaralanmalardan 18 bininde tedavisi mümkün olmayan şekilde iz kalmıştır. Olayın ekonomik boyutu ise 600 milyar TL. olarak belirlenmesine karşın, gerçek rakamın bunun çok üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

Bu olumsuz tablonun iyileştirilemesinde en büyük faktör, getirilen çözüm önerilerinin kararlı ve bilinçli takipçilerinin olmaması ve kamuoyunda oluşan tepkinin dağınık ve cılız kalmasıdır. Trafik sorununun sanayiden hukuka, eğitimden altyapıya kadar çok boyutlu ve çok taraflı kompleks bir yapıyı içermesi sorunların çözümünde karşılaşılan en önemli zorluktur. Öte yandan yetki ve sorumluluklar, kısaca "karar mekanizması" bütünsel bir yapıda toplanmamıştır.

Şubemiz, Odamız adına yürüttüğü bu çalışma ile, bir meslek örgütü olarak, ülkemizin bu önemli soruna sahip çıkmayı, sorumluluk alarak, çözüm yolunda atılması gereken adımların ısrarlı ve kararlı takipçisi olmayı hedeflemektedir. Çabamıza katkı koyan, destekleyen veya bundan sonra destekleyecek olan tüm kişi, kurum ve kuruluşlara şimdiden teşekkür etmeyi borç biliriz.

Kanada'dan bir akademik model

● **Üniversitiy of British Columbia'da öğretim üyesi olarak çalışan Prof. Dr. Yusuf ALTINTAŞ, Kanada üniversite kariyer ve akademik sistemini anlattı.**

Kanada'da üniversitelerin hepsi bağımsızdır. Herbiri devletten bir destek alır. Devlet öğrenci başına bir bütçe belirler ve üniversiteye bu parayı aktarır.

Üniversite'de iki temel eğitim vardır. Aynı Türkiye'de olduğu gibi, lisans eğitimi ve lisans üstü eğitim. Lisans eğitiminin parasını tamamen devlet karşılamasına rağmen, lisans üstü eğitim parasını hocalar karşılar.

Üniversitelerdeki hocalar, herbiri bağımsız bir birim şeklinde çalışır. Hocaların hiçbir asistan kadrosu, mühendis kadrosu yoktur. Teknisyen kadrosu vardır. Bu da makina atelyesinde çalışan insanlardır ve sekreter kadrosu vardır. Hoca, Tübitak karşılığı olan NSERC gibi yerlere ve şirketlere proje teklifi götürür. Proje kabul edilirse, gelir üniversite kasasına aktarılır. Projeden gelen parayı sadece hoca harcayabilir. Kontrolünü üniversite saymanı yapar.

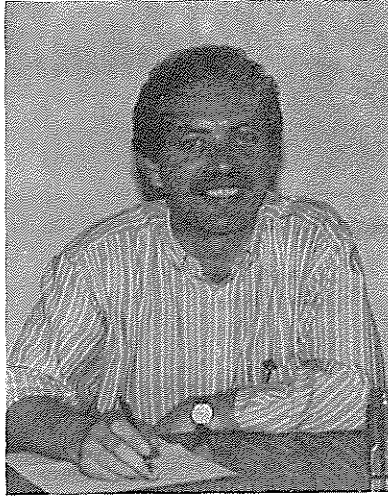
Asistan maaşı öğretim üyesinden

Proje haricinde para harcanmaz. Bu parayla üniversitedeki hocaların laboratuvarına alet alınır. Telefon, fotokopi, makale yayın masrafları ve asistan maaşları verilir. Eğer, hocaların akademik olmayan, mühendise ihtiyacı varsa, bunun parası da hoca tarafından verilir. Dolayısıyla üniversitenin kesinlikle bir katkısı yoktur asistanlara.

Eğer, para şirketlerden gelirse bunun %60'ını üniversite kendi kasasına kar olarak aktarır. %40 ile iş yapılır. Kontratlardan hocaların cebine özel olarak para girmez. Girse bile, çok özel, araştırma olmayan kontratlardan girer, bu da cüzi bir miktardır.

Oysa, Türkiye'deki asistanların hepsi kadroludur. Maaşlarını devlet verir. Dolayısıyla, hocaların asistanlarına bir maaş bulma kaygısı yoktur. Bizdeki masrafların %80'nini asistanların maaşları oluşturur. Eğer iki sene sonra yaptığımız proje çalışmazsa veya kaynak kesilirse, asistanlarımız parasız kalırlar. Bu büyük bir sorumluluktur. Kendi başının çaresine baksın diyemezsiniz, çünkü eğitimi ve yaşamını size bağlamıştır.

TÜBİTAK sistemiyle NSERC (National Science and Engineering Research Council

Prof. Dr. Yusuf Altıntaş, Kanada Üniversitelerinde gelenekselleşen akademik modelin başarıyı ve verimliliği zorunlu kıldığını söyledi.

of Canada) sistemi arasında bir fark var. Bizde, bir hoca alındığı zaman üniversiteye (Kanada'da), bu hoca çalışma prensiplerini yazar. Genel olarak "Ben şu konularda çalışacağım. Şöyle proje fikirlerim var" gibi 10 sayfalık bir ön proje özeti yazar. Bunun için gerekli olan bütçeyi hazırlar. Bu bütçe hiçbir zaman istediği kadar verilmez. Hocayı tanımayan, hocaların bilmediği uzman kişiler, projeyi inceler. Puanlama sistemine göre diyelim 10 bin ile 20 bin dolar arasında bir para verir senede. Projeyi iyi yazmışsa üç sene süreli olarak verilir bu para. Bu parayla genç hoca kendisine bir asistan bulur. Basit bazı aletler alır ve araştırmaya başlar.

Üç sene sonra bu parayı nasıl harcadığını, ne gibi başarılar elde ettiğini özetleyen bir rapor doldurur. Bu rapor incelenir. Eğer başarısız görülürse hocaların parası kesilir. O zaman üniversitede hoca bir öğretim üyesinden ziyade bir öğretmen durumuna düşer. Çünkü para olmayınca asistan olmaz, alet olmaz. Telefon kullanamaz, fotokopi çekemez. Kitap alamaz, hiçbir şey yapamaz. Artık bölümün ufak paralarını avuç açar duruma gelir.

Türkiye ile bizdeki fark bu, Türkiye'de hocalar sürekli olarak bölümün bütçesindeki ufak paralara el açmak durumundadır. Bizde yeni başlarken bile hocaya yeterli bir para veriliyor.

Kanada'da bölümün bütçesinin büyümesi hocaların başarısına bağlıdır. Benzecek olursak Kanada'da bir hoca, aynı bir

Halen Kanada'da Associate Profesör olarak görev yapan Dr. Yunus Altıntaş, 1954'de Denizli Bekilli'de doğdu. İTÜ Makina Fak. Uçak Mühendisliğinden mezun oldu. Manchester Üniversitesi'nden diploma aldı. Yüksek lisans ve doktoraasını Kanada'da yaptı.

Prof. Dr. Altıntaş, takım tezgahları dizaynı, Talaşlı imalat tekniği ve dinamiği, CNC Dizaynı ve CAD/CAM konularında araştırmalar yapmış olup 40'dan fazla akademik yayına sahiptir.

şirket gibi çalışır. İyi çalışmazsa iflas eder.

Öğretim üyesinin başarısı nasıl ölçülüyor?

1) Araştırma en önemli kriterdir. İyi üniversitelerde bu daha da önemlidir. Hocaların uluslararası magazinlerde yayınlarının çıkması çok önemlidir.

2) Asistan yetiştirebilmesi ve asistanın maaşını ödeyebilmesi.

3) Ders vermesindeki başarısı. Bunu da öğrencilerin verdikleri notlarla ölçüyorlar.

5 sene sonra hocaların tüm dosyası bölüm başkanı tarafından kapatılır. Yaptığı çalışmalar katkılar toparlanır ve üniversite dışındaki başka bir üniversitedeki uzmanlara gönderilir. O hoca ile aynı konuda çalışan profesörlere gönderilir. Ama bu profesörler hiçbir zaman incelenen profesörle çalışmış olmamalıdır. İsimleri de saklı tutulur. Hocaların daimi profesörlük ünvanı alabilmesi için inceleme heyetindeki her üyenin olumlu tavsiye mektupları yazması gerekir.

Negatif sonuç gelirse bu sonuçlar dekanlığa ulaşır. Dekanlığın, tamamen gizli üç-beş kişilik komisyonu vardır. Komisyon bunları karara alır. Hoca üniversitenin standartlarına uyuyor mu, uymuyor mu diye tartışılır. Uymuyorsa, gerekçeleri ile dekana iletilir. Dekan, karar verirse bir yazılı bölüm başkanının da onayıyla, hocaya olumsuz kararı uygun bir dille iletir. Ve böylece hocaların aka-

demek kariyeri biter. Bu olay beşinci senede olur.

İlk beş senede hocanın çalışması birer senelik kontratlarla olur. Eğer bu arada hocanın hoşla gitmeyen tavırları varsa, sözleşmesi fesederler. 5 yıl sonra eğer ömür boyu kadrosu onaylanmışsa dokunulmazlığı vardır. Hiçbir zaman kovulamaz. Ancak bu noktaya gelinceye kadar hoca birçok sınav vermiştir ve çalışmak araştırma yapmak, onun yaşam biçimi olmuştur. İstese de vazgeçemez.

Hocalar şirketlere danışmanlık yapabiliyor mu? Politika yapabiliyorlar mı?

Tabii özel yaşamında istediğini yapar. Politikayla da uğraşabilir. Benim eski meslektaşım şu anda bakan ve üniversitede kadrosu saklıdır. Ancak politika üniversiteye kesinlikle sokulmaz. Yasak değildir, ancak böyle bir gelenek yoktur.

Şirketlerde çalışmayı ise, üniversite bizzat özendirir.

Terfiler karar verenler de yine üniversitenin dışındadır.

Asistanın doktorodan sonra yardımcı doçent olarak iş bulması gerekir. Üniversite-ler ilan verir. Bunun üzerine başvuru yapılır. Milliyet önemli değildir. Ancak Kanadalı birine koşulları eşitse öncelik tanınır.

Kayıma ve torpil işlemez

HocaÜniversiteye dosyasını, Özgeçmişini gönderir. Biz inceleriz. İlk beş kişiyi seçeriz. Görüşmeye davet edilirler. Her hoca ile teker teker 15 dakika konuşur. Sonra o gün bir saatlik bir seminer verir. Seminerde yaptığı çalışmalarını anlatır. Amaç, yaptıklarının ciddi şeyler olup olmadığını anlaşılmasıdır. Ders verme kabiliyeti ölçülür. Hoşnut

kalınırsa, kişiliği değerlendirilir. Beşenilirse komisyonda değerlendirilir ve oylanır. Teorikte oy çoğunluğu koşuldur ama pratikte %90 gerekir. Oyle değilse bu hoca ile geçinilemeyecek demektir. Hoca alınmaz. Tamamen bölümün yetkisindedir bu insanı işe alıp almamak. Dekanın veto etme yetkisi vardır gerekçeyle birlikte. ancak %99 kabul eder. Kayırma, kayırılma %1 ihtimal bile olmaz. Asistanlıktan Yr. Doçentliğe böyle geçilir ve üniversiteye tüm hocalar aynı yöntemle alınırlar. Biz genellikle, kendi üniversitemizde doktora yapmış asistanı hoca olarak almıyoruz. Zaten hocası o konuları biliyordur. Bizim yeni konulara yeni kana ihtiyacımız vardır. Hoca en son sınavını doktorasını verirken yapar. Sonrasında onu değerlendirecek olan uluslararası akademik camiadır. Eş dost değildir.

Mastırsız doktora tezi olmaz. Amerika'da oluyor ancak Kanada'da olmaz. Bizde mastırda minimum %75 ortalama gerekir. Eğer hoca da para verirse mastıra kabul edilir. Kendi parasıyla da okuyabilir ama başarı ortalaması ve hocanın öğrenci olarak kabul etmesi esastır.

Mastır programında 8 ay ders alır. Hiç bir dersten orta almaması lazımdır. Sonra teze başlar. Seminer verir. Tüm bölüm dinler bu semineri.

Bizde mastır tezinin kalitesi, akademik magazinlerde yayınlanabilecek kadar güçlü olmasıyla ölçülür. Çalışmanın orijinal olması gerekir. Sonra doktorasına devam edebilir.

Projeye göre adam

Burada Türkiye'nin en önemli dezavantajı, önce kadro açılıyor, arkasından proje geliyor. Kanada'da ise önce proje vardır. Projeye göre asistan alınır. İşe göre adam alınır yani. Proje yükümlülüğü hocada olduğu için, projeye en uygun adamı seçer.

Aksi halde projenin batma, hocanın iflas etme tehlikesi vardır.

Bizim doktora öğrencilerimizin %60-70'i endüstride çalışmaya gider. Almanya'da bu oran %95, Amerika'da %85 gibidir. Bu şunu gösterir; teknoloji ileri olduğu müddetçe daha kaliteli bilgiye, uzmana ihtiyacı vardır. Teknoloji ayaklar altındaysa buna ihtiyaç yoktur.

Üniversite seçme sınavı da yoktur. Öğrenciler mülakatta ve lise notlarına göre alınır. Sınıf geçme zorunludur. Eğer öğrencilerin %70'i bir dersten kalmışsa bu sefer hatalı hocadır.

Mülakatta torpil olmaz kesinlikle. Eğer öğrenci sınıfta kalırsa ve ortalaması %60'ın altındaysa okuldan uzaklaştırılır. Ya da bir sene okula gelmemesi istenir. Bir sene sonra aynı sınıfı tekrar okur.

Bu süre, öğrencinin problemlerini, çözmesi için tanınır. Zira mühendisliği girmiş bir öğrenci, çalıştıktan sonra mutlaka başarılı olabileceği öğrencidir.

Öğrencilerin iş bulma şansları tamamen kendilerine aittir. Yalnız üniversite ve iş bulma kurumunun şöyle bir katkısı vardır; üniversite iş bulma kurumuna ofisler verir. Burada uzmanlar, öğrencilere iş bulma konusunda rehberlik yaparlar. Şirketler, bu kurum aracılığı ile üniversiteye getirilir ve öğrencilerle görüşmeleri sağlanır.

Kamu sektöründe de bu değişmez. Me-kanizma aynıdır. Örneğin üniversite de bir kamu kurumu olarak görülebilir. Sonuçta yalnız ve yalnız başarıya, çalışmaya puan verilir.

Kamuda da maaşlar puanlamaya ve başarıya göre oluşur. Sabit maaş yoktur. Torpil çalışmaz.

Şu anda işsizlik Kanada'da oldukça fazla %8-9 gibi. Ancak sistem tam kapitalist sistem olduğu için her alanda karlılığı hedeflenmektedir.

II. Ulusal Makina Mühendisliği ve Eğitimi Sempozyumu Sonuç Bildirgesinden Satır Başları

15-17 Nisan 1993 tarihlerinde İstanbul'da yapılan sempozyumda aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

- Yabancı dille eğitim konusunun daha detaylı tartışılması.
- Eğitimin temel sorunu kitap ve basılı kaynak yayınıdır.
- Staj konusundaki yetersizliğin giderilmesi gerekmektedir.
- Özellikle Makina Mühendisliği eğitiminde laboratuvar eksikliğinin sanayi işbirliğinde giderilmesi gerekmektedir.
- Üniversitelerdeki döner sermayeye işlerlik kazandırılması.
- Üniversitelerde öğrencilerin söz hakkı ol-
mamasının olumsuz sonuçları vardır.
- Özerk üniversiteler yeniden oluşturulmalıdır.
- Eğitimin değerlendirilmesinde kriterler oluşturulmalıdır.
- Eğitimin kalitesinin artması iyi bir merkezi planlamayı gerektirmektedir.
- Sanayide ara eleman ihtiyacının hat safhada olduğu saptanmıştır. 5 makina mühendisine bir teknisyen düşmektedir.
- Kolay mühendislik yasası işlememelidir.
- Talep uzmanlaşmaya yönelik eğitimin verilmesi doğrudur.

Makina, Çevre ve Kimya Mühendisleri Odalarının ortak değerlendirmesi

Dört Yıldız Demir-Çelik Fabrikasının çevre açısından değerlendirilmesi

Aliağa Belediye Başkanı Hakkı ÜLKÜ'nün Aliağa'da kurulmak istenen "Dört Yıldız Demir Çelik Fabrikası'nın çevre koruma önlemleri açısından Kimya Mühendisleri Odası, Çevre Mühendisleri Odası ve Makina Mühendisleri Odası İzmir Şubelerine başvurusu üzerine anılan oda birimlerince incelenmiş ve bir rapor hazırlanmıştır.

2872 Sayılı Çevre Kanunu ve Kanun gereği hazırlanmış Hava Kalitesini Koruma Yönetmeliğine göre tesisin izin başvurusu için İl Sağlık Müdürlüğü Gıda ve Çevre kontrol Şube müdürlüğü'ne teslim edilen dosya, başvurunun yapıldığını bildiren ilanın yayınlanmasından sonra iki aylık süre içinde ilgililer tarafından incelenebiliyor ya da incelenmesi istenebiliyor. Projeye ilişkin itirazların da bu iki aylık sürede yapılması gerekiyor.

Söz konusu proje için 100 kişiden fazla itiraz sahibi bulunması halinde karar ilan yoluyla tebliğ ediliyor ve konu tekrar incelenmeye alınıyor.

Aşağıda bu yasal çerçeveye içerisinde, "Dört Yıldız Demir Çelik Fabrikası'nın ilgili oda birimlerince yapılan inceleme sonucundahazırlanan raporu yayınlıyoruz. Raporla, gereken önlemlerin alınmaması halinde söz konusu tesisin "Hava Kalitesini Koruma Yönetmeliği" normlarına göre aşırı kirlenmeye neden olabileceği belirtilmektedir.

1. AMAÇ

Bu rapor İzmir-Aliğa Ağır Sanayi Bölgesinde kurulması planlanan "DÖRT YILDIZ DEMİR ÇELİK Endüstri Ticaret Limited Şirketi"ne ait haddehanenin neden olabileceği çevre kirliliği problemlerinin ve tesiste bunlara karşı alınması planlanan önlemlerin değerlendirilmesi amacıyla TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO), Çevre Mühendisleri Odası (CMO), Kimya Mühendisleri Odası (KMO) İzmir Şube ve Temsilcilikleri tarafından hazırlanmıştır.

2. TESİSİN TANITILMASI

Tesis İzmir İli Aliğa İlçesi Bözüyük Köyü Kabayer Mevkii'nde kurulacaktır (Urla K17 C2.2B Pafta 1311 Parsel). Tesis yetkilileri tarafından, kurulacak tesisle ilgili resmi makamlara vermiş oldukları bilgilerden alınan teknik özellikler aşağıda verilmiştir.

2.1 Yerleşim Alanları

Toplam alan : 19.650 m²

Kapalı alan : 5.500 m²

Sosyal tesisler : 1.000 m²

Yeşil alan : 5.000 m²

Boş alan : 6.150 m²

2.2 Üretim Bilgileri

Hammadde : ST 37 ve özel kütük demir (Grd 40-Grd 60)

(Δ 100x100 mm kütük)

(Δ 120x120 mm kütük)

(Δ 150x150 mm kütük)

Aylık üretim : 15.000 ton/ay

Verimlilik : %95

Çalışma süreleri : 15 saat/gün; 281 gün/yıl

Ürünler : Ø 8, 10, 12, 14, 16, 18,20, 32 ve 35 mm inşaat çubuğu, kangal ve hafif profil

Yıllık kapasite : 175.000 ton/yıl

Tav fırını kapasitesi : 25 ton/saat

Paketleme boyu : 12 m (en çok)

2.3 Enerji Bilgileri

Tesiste yakıt olarak fuel-oil kullanılması planlanmaktadır.

* Cinsi : # 6 fuel-oil

* Isı değeri : 9.500 kcal/kg

* Nem : %0.2

* Uçucu madde : %0 (100 °C, 1 Atm.)
% 80 (800 °C, 1 Atm.)

* Kükürt : % 3.2

* Kül : %0.06

Planlanan fuel-oil tüketimi : 1.250.000 ton/yıl (?)

Birim fuel-oil tüketimi : 40 lt/ton demir

Birimelektrik tüketimi : 36.5 kwh/ton demir.

Tesis yetkililerince resmi makamlara bildirilen yukarıdaki fuel-oil tüketim değerleri arasında bir çelişki bulunmaktadır. Birim ürün başına verilen fuel-oil tüketimi ile yıllık tüketim değerleri birbirine uymamaktadır. Bunlardan birim ürün başına verilen tüketim değeri teknolojik olarak daha doğru olan değerdir. Bu değerden hareketle tesisin yıllık 7.000 ton fuel-oil yakacağı hesaplanmaktadır.

2.4. Baca Özellikleri

Baca gazı sıcaklığı : 300 °C

Hacimsel gaz debisi : 5.400 m³/saat

Baca iç çapı : 120 cm

Baca yüksekliği : 21 m

3) TESİSTE ÇEVRE KİRLİLİĞİNE KARŞI ALINMASI PLANLANAN ÖNLEMLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMELİ

3.1. Tav Fırını Atık Gazları

Tav fırınında oluşan yanma ürünü gazlar kanaldan geçerek fan aracılığıyla 300 °C sıcaklıkta atmosfere verilecektir. Atık gazların "kaset tipi kompakt filtre" olarak tanımlanan, 5.400 m³/saat gaz geçiş kapasitesine sahip bir filtre sisteminden geçirileceği belirtilmiş, proje üzerinde filtre ünitesinin yerleşimi gösterilmiştir.

Bu tür proseslerin neden olabileceği en önemli çevresel problem hava kirliliği problemidir. Tav fırınlarında kullanılacak yakıt cinsine ve kalitesine bağımlı olarak oluşacak yanma ürünü hava kirleticiler maddeler tesisin bulunduğu yörede hava

kalitesi üzerinde olumsuz etkiye neden olabilmektedir.

Bu tesiste yakıt olarak 6 numara fuel-oil kullanılması planlandığına göre buna bağımlı olarak oluşacak en önemli hava kirlenici kükürt dioksit gazlarıdır. Yakıt içerisinde %3.2 kükürt bulunduğu belirtilmesine rağmen, bunun daha yüksek olacağı tahmin edilmektedir. Ege Bölgesinde kullanılan 6 numara fuel-oilin kükürt içeriği %4-6 mertebelerine ulaşmaktadır. Tesisin fuel-oil tüketim değerlerinden hareketle saatte 80-100 kg kükürt dioksit (SO₂) gazının oluşacağı tahmin edilmektedir. Bu gazlar doğrudan atmosfere verilecektir. Bu durum mevcut durumda yoğun hava kirliliği probleminin yaşandığı yörede, özellikle tesise yakın mesafelerde hava kalitesi üzerinde olumsuz etkilere neden olacaktır.

Tesisten kaynaklanacak ve ikinci derecede önemli olabilecek hava kirlenici karbon monoksittir. Karbon monoksit (CO) yakma tesislerinde tam yanmanın sağlanamadığı durumlarda oluşan bir gaz kirlenici türü olup, bu esnada yakıttan daha az oranda enerji elde edildiği için yakıt savurganlığına da neden olmaktadır. Bu nedenle tesiste yüksek verimlerde çalışacak ve en az oranda karbon monoksit oluşumuna neden olacak fuel-oil brülörleri kullanılmaktadır.

Fuel-oil yakan haddehanelerde en az oranda oluşan hava kirlenici türü ise partikül maddelerdir. İyi bir yanmanın sağlanamadığı koşullarda oluşan ve yakıttan kaynaklanan is ve kurum gibi partikül maddeler ile hammaddeden oluşan tufaller baca gazı içerisinde tozluğa neden olmaktadır. Tesiste bunun için bir "kaset tipi kompakt filtre" sistemi kullanılması planlanmaktadır. Filtre sisteminin 5.400 m³/saat gaz geçiş hızı kapasitede olduğu belirtilmiştir. Kullanılacak saatlik fuel-oil tüketimine bağlı olarak oluşacak atık gaz debisine göre filtre kapasitesinin küçük kalacağı ve baca gazı sıcaklığının çok yüksek olması nedeniyle filtre sisteminin işletilmesinde teknik sorunlar oluşabileceği tahmin edilmektedir. 300 °C gibi çok yüksek sıcaklıkta atmosfere verilecek olan baca gazındaki ısının geri kazanılması yolunun tercih edilmesi tesise ekonomik bir kazanç sağlayacaktır.

Tesis "hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği"ne göre A grubu izne tabi bir tesis olup, Yönetmeliğin 7, 8 ve 9'uncu maddelerinde getirilen sınırlamalara uymak zorundadır. Yukarıda açıklanan nedenlerle tesisin bu sınırlamalardan 1700 mg/m³ kükürt dioksit emisyon sınırına ve 175 mg/m³ olan karbon monoksit emisyon sınır değerine uyabileceği konusunda tereddütler bulunmaktadır.

3.2. Eysel ve Proses Atıksuları

Tesiste oluşacak eysel nitelikteki atıksuların sızdırmaz özellikte bir fosפטikte toplanacağı, burada biriken atıksuların Aliğa Belediyesi tarafından vidanjörle çekileceği belirtilmiştir. Proses suyu için tesisin projesinden görüldüğü üzere bir su tesisi bulunmakta olup, bunların arıtılmasına yönelik yapılacak herhangi bir işlem belirtilmemiştir.

Aliğa gibi sanayileşmiş ve hertürlü çevre kirliliği probleminin en yoğun biçimde yaşandığı bir bölgede atıksuların arıtılmadan deşarj edilmesi çevre kirliliğinin önlenememesi açısından kabul edilebilecek bir çözüm değildir. Bu nedenle tesiste oluşacak eysel nitelikteki atıksular ile haddeleme sırasında tezgahları ve diğer ekipmanları soğutma amacıyla kullanılan ve buralarda bulunan gres ve benzeri yağlarla kirlenen soğutma sularının arıtıldıktan sonra deşarj edilmesi en doğru çözümdür.

3.4. Katı Atıklar

175.000 ton/yıl hammadde tüketiminden %95 net mamül elde edileceği; %3 makas ucu ve tufal, %2 tufal katı artık oluşacağı belirtilmiştir. Bunlardan %3'lük makas ucu ve tufal artıklarının geri kazanılacağı, %2'lik tufal kısmının ise tesis alanında dolgu maddesi olarak kullanılacağı belirtilmiştir.

Tesiste oluşacak katı artıkların mümkün olduğunca yüksek oranda geri kazanılması doğru bir çözümdür. Geri kazanılması mümkün olmayan katı artıkların ise çevresel ortamlara zarar vermeyecek şekilde depolanması, saklanması veya yok edilmesi gerekir. Bu tür tesislerde, tesis alanında belli sürelerde depolanan katı artıklar tozluğa neden olabilmektedir.

4. ALIĞA BÖLGESİ GENELİNDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Aliğa Bölgesinde faaliyette bulunan PETKİM, ALIĞA RAFİNERİSİ, EGE GÜBRE, VİKİNG KAĞIT, GEMİ SÖKÜM, ÇUKUROVA, İDÇ, HABAŞ,

ÇEBİTAŞ gibi büyük kapasiteli tesisler ve irili ufakla haddehaneleri ile bir ağır sanayi bölgesi konumundadır. Çok büyük kapasiteli çelik üretim tesislerinin yer alması nedeniyle bölge demir-çelik endüstrisinde tercih edilir bir bölge olmakta ve bu sektörde çalışan tesis sayısı artmaktadır. Çevre kirliliği problemleri bölgede bütün boyutlarıyla yaşanmaktadır. Kurulması planlanan bir termik santrale vatandaşın gösterdiği tepki, bölge halkının çevre kirliliğinden ne kadar rahatsız olduğunu göstermektedir. Bölgenin bu özellikleri dolayısıyla aşağıdaki önlemlerin alınması gerekmektedir.

■ Organize sanayi bölgesi olarak düzenlenmesi ve yönetilmesi,

■ Bölgenin mevcut tesislerle birlikte değerlendirilerek, yeni bir planlanmanın yapılması,

■ Mevcut tesislerden çevre kirliliğine neden olanlarının mümkün olan en kısa sürede en iyi arıtma teknolojileriyle çalıştırılmasının sağlanması,

■ Mevcut tesislerin yasal çevre düzenlemelerine uygun olarak çalıştırılmasının sağlanması ve denetlenmesi,

■ Yeni kurulacak tesislerde çevre kirliliği problemi olmayan sektör ve teknolojilerin tercih edilmesi,

■ Yapılacak olan yeni sanayi planlamasında mevcut ve yeni yerleşim alanlarının da değerlendirilmesi,,

■ Hava ve deniz kirliliği problemlerinin had safhaya ulaşmış olması nedeniyle temiz enerji kaynaklarının araştırılması,

■ Rafineriye kurulacak bir desulfürizasyon ünitesi ile yöreye kükürt miktarı çok daha düşük fuel-oil temin edilmesi,

■ Çok daha temiz bir yakıt olan doğal gaz kullanımının sağlanması,

■ Deniz kirliliğine büyük katkısı olan limanların merkezi bir planlamasının yapılması, sayılarının azaltılarak daha düzenli bir şekilde işletilmesi.

Aliğa'da petrokimya ve demir çelik sektöründe yoğunlaşan büyük kapasiteli tesislerde süreç içerisinde büyük bir teknolojik bilgi birikimi oluşmuştur. Bu bilgi birikiminin değerlendirilmesi ve yeni teknolojilerin üretilmesi sağlanacak bir araştırma kurumunun (enstitü gibi) bölgede kurulması, hem mevcut tesisler için hem de yeni kurulacak tesisler için yatırım süreçlerini kısaltarak, bölge ve ülke ekonomisi için çok yararlı olacaktır.

"Kalite ve Eğitim"

22-27 Kasım 1993 tarihinde TMMOB adına Odamız tarafından Ankara'da düzenlenecek olan Sanayi Kongresinde "Kalite ve Eğitim" konusunun detaylarıyla irdelenmesi" hedeflenmektedir.

Bu amaç doğrultusunda, şubemiz Kalite Danışma Merkezi öncülüğünde konuyla ilgili kurumlara çağrı çıkararak, geçtiğimiz Mayıs ayı içinde bölgesel düzeyde bir toplantı gerçekleştirildi.

Toplantıya Prof. Dr. Demir ARSLAN (D.E.Ü. Müh. Fak. End. Müh. Böl. Bşk.), Ahmet ŞEYDA

GÜMÜŞ (TSE Ege Bölge Md.), Murat ÇANKAYALI (EBSO), İsmail TÜRKMEN (MPM), Naci UĞUR (KOSGEB), Mustafa Yaşar TINAL (ESİAD), Mustafa TANYERİ (EGİYAD), Seyhan AYDINEL (TEBA) ve Şubemiz adına Şube Başkan Doç. Dr. Ali GÜNGÖR ile Kalite Danışma Merkezi Teknik Danışmanı Yrd. Doç. Dr. Ali ŞEN ve Teknik Görevli Turgay ŞİRVAN katıldılar.

Aşağıda, bu toplantıda alınan kararları ve ortak yaklaşımı sunuyoruz.

KALİTE EĞİTİMİ KONULARI VE UYGULAMASI

1) Kalite, Kalite Kontrol, Kalite ve Ürün Güvencesi Ürün ve Sistem Tasarımı, Toplam Kalite Kontrolü ve Yönetimi, KAIZEN Felsefesi, Kalite Çemberleri, İstatistiksel Kalite Kontrolü ve Deney Tasarımı, Taguchi Yaklaşımı, Kalite Maliyetleri, ISO-9000 ve benzeri KGS modelleri, Pareto ve yararları, Kalite ve Verimlilik İlişkileri, Makina ve Süreç Yeterlilikleri, Ölçüm Sistemlerinin Analizi, Kalibrasyon ve Ayarlama ve Kalite sağlama rolleri, Kalite kayıtları ve kalite kayıtlarının kalite geliştirmede kullanımı, sorumluluk kartı, talimat ve prosedürlerin hazırlanış amaçları ve nasıl kullanılmaları gerektiği, kriterci yaklaşımlar ve performans ölçümlenmesi, Tetkik ve amaçları, kalite el kitabı ve hazırlanması konularında;

a) Genel, kısa, açıklayıcı ve tanımlayıcı

b) Spesifik, ayrıntılı, uygulamalı ve hedef kitleye uygun

c) Birbirleri ile ilgili konuların örnek uygulamalar çerçevesinde birleştirilmiş yapılarda eğitim programları oluşturulması.

2) Eğitiminin, Eğitim programı içeriklerinin, Eğitim araçları ve ortamının yeterliliklerinin sağlanması. Sanayicilerin bu eğitim programlarından sağlayabilecekleri yararların spesifik ve ayrıntılı olarak tanımlanması ile eğitim programlarının bu faydaları sağlamadaki yeterliliklerinin kriterlerini tespit ederek yeterliliklerinin ölçülmesi, yeterliliklerin geliştirilmesi için etkin faktörlerin nasıl geliştirilmesi gereklidir.

belirlenmesi.

3) Medya Kampanyaları

4) Eğitim programlarının başarısını ölçerek, ilgi geliştirilmesi için değerlendirilmesi, önlemlerin için alınması.

5) Eğitim programlarının dünyadaki güncel gelişmeler paralelinde ancak ülkemiz koşulları da gözönünde tutularak geliştirilmesi. Bunlar;

a) Uygunsuzlukları tespit ederek ortadan kaldırmaya yönelik teknik ve yaklaşımlar ile,

b) Uygunsuzlukların oluşumunu önlemeye yönelik teknik ve yaklaşımlardır.

Bu noktada (a) grubundaki tekik ve yaklaşımlarda yeterli başarıların sağlanmadığı ve birikimin tecrübelerle yansımadağı durumlarda; (b) grubundaki teknik yaklaşımların uygulanmasında genel bir başarı elde edilemeyeceğini söyleyebiliriz. Bu nedenle de belirtilen durum için (a) grubu teknik ve yaklaşımlara ağırlık verilmesi, mevcut koşulların dikkate alınması olarak değerlendirilebilir.

KRİTİKLER

Kritikler, temel önerileri özetlemek amacı ile kısa olarak yapılmıştır.

1) Kalite konusunda gösterilen çabaların koordine edilerek, toplam verimliliğin artırılması.

2) Amaç, ulusal kalite sorunumuza SANAYİCİLER, BÜROKRATLAR, AKADEMİSYENLER ile ODALAR ve MPM, KOSGEB gibi ilgili kesimlerin ihtiyaç, kapasite ve olanaklarının verimli ve süreklilik arzeden bir yapıda organize edilmesidir.

3) Bölgesel ve ulusal kalite bilincinin artırılması ve geliştirilmesi için en önemli araç olarak EĞİTİM tüm grup temsilcilerinin ortak görüşü olarak benimsenmiştir.

4) Sanayiden gelen temsilcilerin daha fazla olması benimsenmiş ve sanayi temsilcilerinin kalite, kalite geliştirme ve kalite sistemi kurma konusunda deneyimli karşılaşılan güçlükleri ve bu güçlüklerin aşılmasında yardımcı araçları tanıyan kişilerden olması önerilmiştir.

5) Kalite konusunda bilinçlenme konusunda atılacak her pozitif adım, sadece bir kuruma ya da işbirliği yaptığı kuruluşlara yarar sağlamaz. Aynı zamanda toplumumuzun her bireyine katkılar sağlar. Bu nedenle, oluşturduğumuz grubun katkılarını herhangi bir kurum ya da kuruluş mal etme sözkonusu değildir.

6) 5.inci kritiğe rağmen toplantıda temsilcileri bulunan ve kalite problemi ile doğrudan ilgili tarafların bir faaliyeti yürütmesi ya da katılması durumunda, faaliyetin taraflara pozitif katkılarının parasal değerlerden çok geliştirici ve sürekliliği sağlayıcı yararları ve beklentileri tanımlanarak sağlanabilmelidir.

7) EĞİTİM bazında alıcı SANAYİ, tedarikçiler TSE, MPM, KOSGEB, MMO ve ÜNİVERSİTELERDİR. İşadamları dernekleri ile ticaret ve sanayi odaları birleştirici ve kaynaştırıcı bir rol üstlenme görünümündedir.

8) TSE, MPM, KOSGEB ve MMO'nun kalite konusunda bazı eğitim programları ve yayınları var. Bununla birlikte sanayideki ilgiyi CANLI, ARZULU, GELİŞTİRİCİ ve DESTEKLEYİCİ, hatta eğitim veren kuruluşları ARAŞTIRMAYA YÖNELTİCİ yönü eksik görülüyor.

9) Kalite konusundaki gelişmeler tercih ve teşvikler kadar zorlamalar ile de ivme kazanabilir.

10) Kanunlar nezdinde kalite teşvik edilmeli.

11) Üniversite ve diğer kurumlarda yıllarını kalite konusuna vermiş olan insanlar, kalite ile ilgili tüm gelişmelerden haberdar edilmeli ve hatta katkılarını sağlayacak organizasyon sağlanabilmelidir.

12) ISO-9000 konusunun gündemde olması, kalite konusunda yapılan çalışmalara sanayicinin ilgi duymasına sebep oldu.

13) Sanayicinin kalite ve kalite geliştirmedeki eğitim ihtiyacını ve bundan nasıl

yararlanacağını öğrenmeye ihtiyacı var.

14) Kalite konusunda verilecek eğitimlerin kalitesini oluşturmaya yönelik bir standarta ihtiyaç var.

15) Firma bazında verilen eğitim programları ve yapılan danışmanlıklar daha verimli oluyor.

16) Kalite eğitiminde amaçlar hedef kitlelere göre tanımlanmalı ve eğitim programlarının içerikleri bu çerçevede belirlenmelidir.

17) Kalite eğitiminde ilk hedef kitle üst düzey yöneticiler olmalı ve üst düzey yöneticilerin katılımlarını sağlayıcı koşullar oluşturulmalıdır.

18) Eğitim konuları spesifik kalite uygulamalarını yine spesifik kalite sorunlarını birleştirerek hazırlanmalıdır.

19) Kalite konusunda geldiği seviye ne olursa olsun, tüm firmaların eğitime ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaç sürekliktir.

20) Kalite eğitimi ve dolayısı ile oluş-

turulacak kalite bilinci firmalarımızın uluslararası rekabet ortamında rekabet şanslarını geliştirici bir faktör konumundadır.

21) Sadece bazı firmaların uluslararası rekabet gücü olması yeterli değildir. Bu tür firmaların sayısı artmalı ve rekabet güçlerinin sürekli gelişmesi gereklidir. Bu ise sözkonusu firmaların taşeronlarının da gelişimi ile desteklenmelidir. Aynı zamanda taşeron firmaların da rekabet güçleri artmalıdır.

22) Bölgemiz sanayicilerinden, kalite konusuna gereken önemi veren ciddi örnekler var.

23) Bölgemiz sanayicilerini kalite konusundaki eğitimlere bilinçli katılımlarını sağlamakta problemlerimiz var.

24) Küçük ve orta ölçekli sanayi kuruluşları için kalite rehberlik hizmetleri gereklidir. Bu hizmetin katkıları ve yapısı önceden tanımlanmalı ve geliştirilmelidir.

25) Üniversitelerde kalite konusunda

eğitim programları geliştirilebilir. Ayrıca, her üniversite eğitimi gören kişinin kalite konusunda en az bir ders alması yararlı olur.

26) Gelişmiş ülkelerde KALİTE MÜHENDİSLİĞİ bölümlerinin sayısı son yıllarda hızla artıyor. Nedenleri hakkında düşünmek yeterli bir fikir sağlar.

27) Kalite konusunda sürekli eğitim veren ODTÜ benzeri bir merkez İZMİR'de de kurulabilir. Sanayicinin ilgisini canlı tutabilmek için eğitimcilerin yetkin nitelikli ve araştırmacı olması gerekir.

28) KALİTE ve VERİMLİLİK birbirinden ayrılmaması gereken eğitim konularıdır. Verimliliği gözardı eden bir kalite eğitimi uygun olmaz.

29) Sanayinin kalite konusundaki eğitim ihtiyacının gereklerini ve yapısını ulusal bazda ele alıp bunu grubumuzun görüşleri olarak Sanayi Kongresine taşıyalım.

Üniversite'nin rolü

Bilim ve teknolojiye dayalı endüstrinin artan önemi, üniversiteye ulusal yaşamda yeni bir rol vermiştir. Artan bir şekilde, büyüyen (**) endüstriye ait her önemli merkez, üniversite seviyesinde eğitim kuruluşlarına gereksinimi olduğunu farketmektedir. Buna karşılık, mühendislik ve bilim dallarında iyi bir programa ve bunun yanında bazı lisans üstü çalışmalara sahip üniversiteler, eğer kendileri henüz böyle bir merkez değilseler, büyüyen endüstri için potansiyel bir merkezdirler.

Üniversiteler böylece sadece öğrenilen yerler olmaktan çıkmaktadırlar. Üniversiteler, ulusal endüstriyel hayatın içinde en büyük ekonomik etki olmakta, endüstrinin yer seçimini, (bölgesel) nüfus artışını ve toplumun karakterini etkilemektedirler. Kısaca üniversiteler hammadde, ulaşım iklim vs. gibi doğal kaynaklardan biri olmaktadır. Massachusetts Institute of Technology'nin (MIT) eski başkanı Dr. James R. Killian MIT, Harvard gibi üniversitelerden sonuçlanan, üniversite orijinli "ortak fikir pazarını" mevcut ekonominin ve New England eyaletinin başarısının ana ekonomik gücü olarak tanımlamaktadır. Yine, bir çok kampüsü ile çok yayılmış California Üniversitesinin gelişen California'nın endüstriyel gereksinimlerine yeterince hizmet edebilmesi için yeni kampüslerde mühendislik programlarının oluşturulması gerektiğini kamuoyunda tartışmıştır.

Üniversite açlığı çeken büyüyen endüstri, bu tür endüstrilerin bir üniversitenin yanında kurulmamış olanlarında görülmektedir. Bu tip durumlardan biri Washington Hanford'daki atomik enerji, Alabama Huntsville'deki füze üssü, California Inyokern'deki Deniz kuvvetleri silah test istas-

F. E. TERMAN

Çeviren: Prof. Dr. Macit TOKSOY
D. E. Ü. Fen Bil. Ens. Md.

yonu gibi, yapılan işin doğası gereği izole edilmiş yerlerde kurulması zorlanmış endüstrilerde görülmektedir. Bu yerlerde ve benzeri kuruluşların içindeki eğitim programları eyalet üniversitelerinin desteği altında oluşturulmuştur.

Yerel üniversiteye sahip olmayan şehirlerde büyüyen endüstri yaratıcı işler yaptığında, genel çaba çoğunlukla bu eksikliğin giderilmesine yönelmektedir. Bu çabalar değişik formlar alabilir. Connecticut Hartford'da firmalar, Rensselaer Polytechnic Institute'nin lisansüstü kampüsünü desteklemek üzere bir araya gelmişlerdir. Long Island'da Brooklyn Polytechnic Institute, Republic Avion fabrikalarına bitişik bir kampüs kurmaktadır. Arizona Phoenix'deki büyüyen endüstri, daha önce bir öğretmen okulu olan Arizona State College'da lisans ve yüksek lisan programlarının kurulması için eyaleti ikna etmiştir. Hatta kendi kendine yeterli olduğu görülen ülkenin en büyük araştırma laboratuvarına sahip Bell Telephone Laboratories, New Jersey Murray Hill'deki Bell laboratuvarı içinde lisans üstü eğitim programı vermek üzere New York Üniversitesi ile bir ilişkiye girmiştir.

Çeyrek yüzyıl öncesine kadar mevcut olan durum çok değişiktir. Bir çok mühendislik okulu çok izole olarak çalışmıştır; Bunun fildişi kuleleri eğer üniversite çok geniş bir şehir içinde yer almışsa, ki çoğu böyle değildir, çevreleri tarafından kirletilmiştir. Öğrenmeye susamış öğrenciler bu

üniversitelere gelmişler, ve dört yıl sonra mezun mühendisler olarak ülkedeki değişik fabrikalarda çalışmak üzere ayrılmışlardır. Birçok üniversite günlük hayatın karmaşa ve gürültüsünden çok yalıtılmış, kendi içlerinde küçük bir dünya idi.

Bugünler artık geride kalmıştır ve bunlarla birlikte bizim sevdiğimiz Stanford'umuz da değişmiştir. 9000 hektarlık alanı ile kırsal kesimde yerleştiği için bir zamanlar "çiftlik" olarak bilinen Stanford Üniversitesi artık eskisi gibi değildir. Şimdi en büyük endüstriyel aktivitenin merkezidir. Öğrenciler, kimi yerel endüstri laboratuvarlarıyla danışmanlık ilişkisi içinde olan, kimi araştırmaları üzerine konuşma yapmak üzere bir yere davet edildiği için veya hükümet komisyonlarında oturup ülkede işlerin nasıl yapılması gerektiği konusunda öğütler vermek için Washington'a uçuşması sonucu derslerini kaçırarak profesörlerin ayağının dibinde oturmaktadırlar. Seminer ve toplantılarda öğrenciler artık tanıdık profesör ve lisans üstü öğrencilerin başarılarını görmüyorlar. Aksine endüstriden gelen ve ilginç etkileyici ve önemli işler yapmış insanları görüyor ve dinliyorlar. Bunun doktora derecesi alarak mezun olan öğrenciler, bir mil veya daha uzak fabrikalara çalışmaya gitmişlerdir. Bunu yerine yüksek bir orandaki kısmı yerel firmalarda iş bulup, Stanford toplumu içinde kalıyorlar ve seminerlere katılmak, eski profesörlerini görmek, yeni nesil öğrencilere konuşma yapmak üzere üniversiteye gidip geliyorlar.

(**) Yazar, 1950-1965 yılları arasında hızla gelişen elektronik, füze, uzay, bilgisayar, nükleer güç, kimya ve ilaç, enstrümantasyon, otomasyon endüstrilerinin "büyüyen endüstri" olarak adlandırıldığını belirtmektedir.

İzmir'de aynı asansör ikinci kez can alacaktı...

Asansörler tehdit ediyor

Dikey yapılaşmanın yoğunlaştığı kentlerde asansörler, yaşamın vazgeçilmez öğeleri olmuştur. Ancak bu araçların periyodik kontrol ve bakımlarının gereken dikkat ve özenle yapılmaması kazaları kaçınılmaz hale getiriyor.

Geçtiğimiz günlerde bu tip bir asansör kazası tehlikesi atlatan İnönü Caddesi 496 nolu Hakan Apartmanı sakini Hediye İzgi, 1985 yılında asansör kazasında yitirdiği eşinin acısını tekrar yaşamakla kalmamış, kendi yaşamını da kaybetmenin eşiğinden dönmüş.

Hediye İzgi'nin kızı **Gönül Kılınç, 1985 yılında** aynı apartmanda, kabinin olmadığı halde asansör kapısının açılması nedeniyle babası **Hüseyin İzgi'yi** kaybettiklerini anlatırken acısını gizleyemiyordu. Ancak o gün yaşanan acının büyüklüğü ve yoğun duygusal olayın üzerine gitmesini ve bu korkunç kazada ihmali ve hatası bulunanları ortaya çıkarmak yolunda hak aramasını engellemiş. Ancak 8 yıl sonra, annesi de aynı asansörde aynı kazayla karşı karşıya gelince, bu suskunluğun ve takipsizliğin son bulması için çaba göstermek gerektiğine inanmış.

Bir asansör raporu

İnönü Caddesi 496 nolu Hakan Apartmanı'nın yöneticisinin başvurusu üzerine şubemizden görevlendirilen iki mühendis tarafından **15 Haziran ve 19 Haziran 1993** tarihlerinde yapılan incelemelerde asansörün güvenliğinde önemli eksiklikler olduğu tespit edilmiştir. **1975** yılında kurulduğu belirlenen asansörde, kapı kilitlerinin **1985 yılında** çıkan asansör yönetmenliğinde belirtilen **çift emniyetli** kilit-

Valilik Araştırma ve Geliştirme Bölümünde Mimar olarak görev yapan Gönül KILINÇ, 1985'de bir asansör kazasında 49 yaşındaki babasını yitirdi. Aynı asansörde geçtiğimiz ay annesi de yitirme tehlikesi atlatan Kılınç, "konuya toplum olarak sahip çıkılması gerektiğini" söylüyor.

lerle **değiştirilmediği** saptanmıştır. Asansörde en önemli güvenlik aracı olan **regülatörün devre dışı** durumda olduğu görülmüştür.

Asansör montajında dizayn hatası sonucu olarak, kasnaktan dışarı fırlayan regülatör halatının, kapı kilit koluna takılarak 6. kat kapısının açık kalması sonucuna yol açtığı belirlenmiştir. Aynı hatadan dolayı 8 yıl önce ölümle sonuçlanan kazanın yeniden gündeme gelme tehlikesi vardır.

19 Haziran'da yapılan ikinci incelemede ise, gayri faal durumda bulunan asansörün faal duruma getirildiği ancak, kazaya neden olan ve ileride de kazaya yol açabilecek **regülatöründe gözlenen eksikliklerin giderilmediği** saptanmıştır. Ayrıca tek emniyetli kapıların **çift emniyetli kilitlerle değiştirilmediği** görülmüştür. Bu eksiklikler giderilmediği için asansörün kullanımının sakinliği olduğu yönünde rapor verilmiştir.

Asansör Kontrol ve bakımında hukuki durum

Şubemiz, Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi ile birlikte İzmir'de Karşıyaka ve Bornova Belediyeleri ile yaptığı protokolle bu ilçelerde asansörlerin periyodik kontrollerini gerçekleştirmektedir. Ayrıca, Manisa'da il temsilciliğimiz tarafından kontrollere başlamıştır.

12 Mayıs 1989'da Resmi Gazete'de yayınlanan **Asansör Yönetmeliğinin** 25. maddesine göre, yapının bağlı bulunduğu belediyelerce veya valiliklerce, (belediye hudutları dışındaki yapılar için) yılda en az bir kere her asansörün kontrolünün yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Belediyeler ve Valilikler kontrol işini kendileri yapamıyorlarsa, bu işi yapan firmaya veya dışarıdan elektrik veya makina mühendisine yaptırabilmektedirler. Her yıl alınması gereken kontrol raporunun takibinden kontrolü yapan kişi veya kurum (firma) sorumludur.

Şubemiz Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi ile birlikte bazı ilçe belediyeleri ile kontrol çalışmalarına ilişkin protokol yaparak 1993 yılı için **Karşıyaka ve Bornova'da** Asansör Denetimlerini tamamlanmıştır. Bu çalışma sonucunda asansörlerin **yarısının bakımsız arızalı ve tehlikeli olduğu saptanmıştır**. Bunlar arasında acilen kapatılması gerekenler de bulunmaktadır.

Kontrolü yapılan **1500** asansörden **687'sinde** plastik tampon arızası, **528'inde** Kabin altı sacı yetersizliği, **145'inin** camlarının kırık olduğu, **272'sinin** fiş prizlerinin bozuk olduğu, **181'inin** de kapı kilitlerinin olmadığı görülmüştür.

Konuyla ilgili raporlar ve öneriler belediyeler ve valiliğe ulaştırılmıştır. Amacımız bu kontrollerin tüm İzmir'e yaygınlaştırılması ve böylece "bilgi çağı" diye nitelendirilen günümüzde bilgisizlikten kaynaklanan ihmallerin son bulmasıdır.

FIRAT GİBİ BORU!

FIRAT PLASTİK

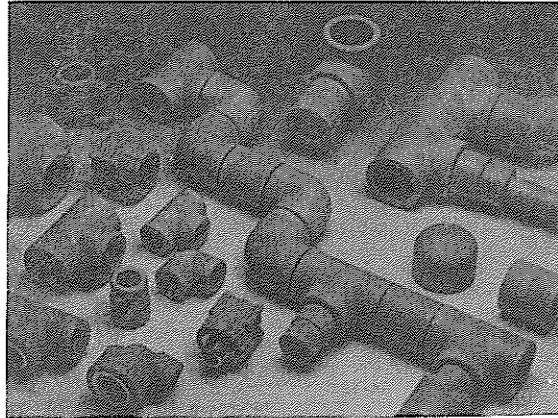
FIRAT THERM PP3 GRİ BORU

Firat Plastik; Hollanda ve Avusturya teknolojisi ile üstün kaliteli Firattherm Gri Boru'yu üretti.

FARKI MUTLAKA GÖRECEKSİNİZ...

FIRAT THERM PP3 GRİ BORULARININ DIN NORMATLARI :

- DIN 8078 Kimyasal maddelere dayanıklılık.
- DIN 16961 İçyüzey kayganlığı
- DIN 19560 Tüm sıcak su tesisatlarında kullanılması
- DIN 4279 İç basınca dayanıklılık
- DIN 16962 Kaynaklı bağlantı Normlarına uygundur.
- DVGW-Arbeitsblatt W 320: Plastik boruların içme suyu tesisatlarında kullanılması.
- DVGW-Arbeitsblatt W 321: Plastik boruların bina dışı temiz su tesisatlarında kullanılması.
- DVGW-Arbeitsblatt W 327: Plastik borularda basınç tabelası.

KULLANIM ALANLARI

- Tüm Binaların Temiz Su Tesisatlarında,
- Şehir içme suyu şebekelerinde,
- Gıda Kimya ve Her Çeşit Endüstride,
- Sera, Bahçe sulaması ve tarım işletmelerinde,
- Kalorifer, Hidrofor ve Şofben bağlantılarında,
- Asitli, Alkali, Tuzlu ve Yağlı ürünlerin nakil ve her türlü kullanımında.

ÖZELLİKLERİ

- Kireçlenme, yosunlanma, ve delinmeye karşı 50 yıl garantilidir.
- İzolasyona ihtiyacı yoktur.
- Ultraviyole ışınları kesinlikle geçirmez.

FIRAT THERM PP3 GRİ BORULARI İÇİN GEÇERLİ DVS TALİMAT LİSTESİ

BORU DIŞ ÇAPı	KAYNAK DERİNLİĞİ	ISITMA SÜRESİ	EKLEME SÜRESİ	SOĞUTMA SÜRESİ	DVS
mm	mm	saniye	saniye	dakika	2207
16	13	5			
20	14	5	4	2	
25	15	7			El kaynak
32	16.5	8			makinası ile
40	18	12	6	4	

NOT: Bu kaynak sisteminde sadece DVS'nin 2208 değerlerine uygun olan FIRAT THERM Kaynak Makinaları Kullanılmalıdır.

FIRAT THERM KALİTESİ TSEK BELGELİDİR.

ADRES: Adnan Menderes yolu Girişi No.664 Menderes- İZMİR Tel: 9/51/ 51 45 55 Fax: 9/51/ 51 23 42

Sendikal birlik mücadelemizi güçlendirecektir

Ülkemizde demokratik hak ve özgürlüklerin kalıcı bir şekilde yerleşmesi ve demokrasimizin te-röre ve darbelerle karşı korunma-sı, demokrasinin gerektirdiği ör-gütlerin var olmasına ve kararlı mücadelesine bağlıdır.

Örgütlü toplumun en önemli temel taş-larından memur sendikaları mücadeleleriyle edindikleri kazanımları daha da geliştirerek toplu pazarlık ve grev haklarının özgür bir şekilde işletilebilmesini sağlamanın gayreti-ni yükseltmelidir.

Demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile işletilmesinin çıkarlarına ters düşen çevre-lerce örgütlü sendikal hareketin önüne en-geller çıkarması doğaldır. Bu engeller çok çeşitlilik göstermekle birlikte en önemli ve en etkili sendikal hareketi bölerek zayıflatmak ve hedefi saptırmaktır. Zayıf, bölünmüş ve kitleleri kucaklayamayacak sendikal hareketler, çalışan kesimin demok-ratik eylemlerinin ve kamuoyu oluşumu-nun gelişmesini yavaşlatmaktadır. Devlet güdümlü ya da dinsel amaçlı sendikalar kurularak çalışanların örgütlülüğünü yık-mak, bölmek amaçlanmıştır. Ideolojik te-mele dayalı sendikal anlayışlar sendikayı büyütmemektedir.

ENER-SEN birleşmede örnek olsun

Bilindiği gibi Enerji-İş kolunda kurulan Enerji-Sen, Tüm-Enerji-Sen ve Genel-Enerji-Sen adlı üç sendika altı aydan uzun süren görüşmeler sonucunda ENER-SEN adı altında tek bir sendikal örgüt altında bir-leşerek Türkiye genelinde örgütlenmesini sürdürmektedir. Enerji-Sen ve Genel-Enerji-Sen 22-5-1993 tarihinde Ankara'da yaptıkları Genel Kurullarında kendilerini fe-sederek Ener-Sen'e katılma kararlarını oy-birliği ile alırken, İstanbul'da genel kurulunu yapmak isteyen Tüm-Enerji-Sen'e İstanbul Valiliği izin vermiyordu. Bu engelleme Tüm-Enerji-Sen delegelerinin tümünün imza top-layarak Ener-Sen'e katılmak istemeleriyle aşılmıştır. Bu gelişmenin diğer iş kolların-daki sendikalara örnek olmasını ve sayı-sal olarak 600.000 eğitim emekçisini bünyesine alacak tek bir sendika oluşu-munda Eğitim-İş ve Eğitim-Sen'in tek bir örgütsel yapıya dönüşmesini diliyorum.

Memur Sendikaları 2821 sayılı sendika-lar yasasına ve yasada yer alan iş kollarına bağlı kalmaksızın yeni işkolları yaratarak çağdaş bir şekilde örgütlenmelidir. Ener-Sen tüzüğü 2821 sayılı yasada belirlenen enerji, yapı, altyapı hizmetlerini kapsamına

Doğan ALBAYRAK

D.S.İ. İzmir Bölge Müdürlüğü
Sendika Yürütme Kurulu Başkanı

alarak yeni bir işkolu anlayışını gündeme getirmiştir. Bu yeni anlayış güçlü sendikacılık ve kitleleşmeyi sağlayacak; önümüz-deki günlerde Yapı-Yol-Sen, Ener-Sen ve İl-Sen'in birleşmesini yaşama geçirecek-tir. Ener-Sen olarak böyle bir birlikteliğe hazırlık yeterli olmamakta, Yapı-Yol-Sen ve İl-Sen üye iradesini de bu birlikteliğin oluşması için bilgilendirilmesi görevi sendi-ka yönetim organlarına düşmektedir.

Siyasi parti yada siyasi fraksiyonların izdüşümü olan sendikalar küçük kalmaya mahkumdur. Bu anlayış sendikal örgütleri siyasi örgütlenmelerinin kitlelerle bağlantı ve sempatan yetiştirme araçları olarak kul-lanılmak isteyen bir anlayıştan kaynaklan-maktadır. Bu anlayışta, sendikaların kitleleş-mesi ve gerçek işlevini yerine getirmesinden ziyade sendikaların kendi gö-rüşleri için bir araç olarak kullanılması önemlidir.

Temel konularda farklı eğitim ve gö-rüşlerdeki kişiler sendikal örgüt içinde nasıl birlikte mücadele edecektir? Çeşitli eğitim ve görüşler, sendikalarda demokratik bir tartışma ortamının ve demokratik yapı ve işleyişlerin yaratılabilmesi durumunda zenginlik kaynağıdır. Demokratik yapı ve iş-leyişler, karar alma sürecinde zorluklara ve gecikmelere neden olabilir. Ancak kararların alınması sonrasında uygulamada kitleleşil-gin yolu, demokratik yapı ve işleyişlerden geçmektedir.

Memur sendikalarının iş yerlerinde ve-rimliliğin ve etkinliğin artırılması sorumlulu-ğünü taşıması gerekmektedir. İş yerlerinde yeni bir yönetim anlayışı ile çalışanların yö-netim sorumluluğuna ortak olmaları verimli-liğin artırılmasında etkili olacaktır. Daha şimdiden sendikamızın ilgili komisyonla-rı üniversitelerle işbirliği yaparak işyerle-rinde verimliliğin artırılması konusunda çalışmalar yapmaktadır. Memur sendika-ları her sektörde çalışanların ve geniş halk kesimlerinin refahının artırılması yönünde alternatif plan ve politikalar üretmelidir. Bu-nun sağlanabilmesi için memurlara siyaset yapma yasağı hemen kaldırılmalı ve me-murlar özgürce siyasi partilerde, belediye meclislerinde, il encümenliklerinde veya benzeri organlarda yer almalıdır. Ülkemizin demokratikleşme ve ekonomik kalkınması-nın en önemli organı olan sendikalarımızın grevli-toplusözleşmeli sendikal haklarını al-ması yolunda anayasal düzenleme için hiç

bir adım atılmaması büyük bir kara leke ola-rak bu hükümetin ve T.B.M.Meclisinin alını-da kalacaktır. 3-4 bin çalışanı olan özel rad-yolarla ilgili olarak hükümet ve muhalefet partilerinin gösterdiği duyarlılığı 1,5 milyon memura göstermemelerini ibretle değerlen-dirmeliyiz.

Mesleki temele dayalı sendikal anlayış geniş boyutlarıyla tartışılmış ve günümüz gerçeklerine uymadığı için kabul görmemiş-tir. Her ne kadar Teknik Eleman Sendikası adında bir sendika kurulmuşsa da üye taba-nı oluşturamamıştır. Dünyadaki sendikal ör-gütlenme modelleri de meslek sendikacılığı-na uymamaktadır. Meslek sendikacılığında bir taraftan işverene karşı hak ve çıkarların korunması söz konusuysen aynı zamanda diğer meslekten ücretlilere karşı da bir tavır ve mücadele sözkonusudur. Çalışanların iş-çi memur ayrımı yapmadan tek bir sendika içinde örgütlenmesi ile sendikalar nitelik ve nicelek olarak daha iyi bir yapı oluşturacak-tır. Ancak; gerekli yasal düzenleme yapı-lmadan bu yapının oluşturulması mümkün değildir.

Grevli-sözleşmeli sendika hakkı

Hükümetin son günlerde kamu oyuna sunduğu Devlet Personel Reformu İnkeler Taslağı "Kamu personeline, özel bir kanun-la düzenlenecek çerçevede içinde sendika kurma hakkı tanınacaktır" demektedir. An-cak bir sonraki ilke kararında ise "Kamu Personelinin toplu sözleşme ve grev hakları konusundaki kanunî düzenleme, Anayasanın 128'nci maddesinde değişik-lik yapıldıktan sonra gerçekleştirilecek-tir" denilerek dernek hüviyetinde sendikala-rın kurulması düşünüldüğünü ortaya koymaktadır. Meclis gündemindeki Anaya-sa değişiklikleri ile ilgili çalışmalarda ise Anayasanın 128'nci maddesi yer almamakta-dır. Birbuçuk milyon memuru ilgilendiren anayasa değişikliğinin bir an önce yapılma-sı için milletvekillerine büyük bir görev düş-mektedir.

Mevcut hükümet 1993 Temmuz ayında kamuda çalışan memur ve sözleşmeli perso-nele insanca yaşayabilecekleri, sosyal statü-lerine uygun bir ücret artışı sağlamalıdır. İki çocuklu bir ailenin ortalama aylık giderlerinin yedi milyon lirayı bulduğunu düşünürsek hükümetin ücret ayarlamasında en düşük memur ücretini yedi milyon olarak belirle-mesi ve memurlara ortalama %150 zam yapması memurları biraz olsun ferahlate-caktır. Sendikaların birlik ve beraberlik için-de ortak hareket etmeleri ekonomik ve de-mokratik haklarımızın alınmasında mücadeleimizi dahada güçlendirecektir.

"Kamu çalışanları birlik olmalı"

Mesut ÇELEBİ

EĞİTSEN

Izmir 1 Nolu Şube başkanı

T.C. Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının hazırlığı olarak, DEVLET PERSONEL REFORMU İLKELER TASLAĞI başlığı ile gündeme sokulan ve 657 sayılı yasanın yerini alması amaçlanan bu çalışmaya gereksinim olduğu kamuoyunda genel kabul görüyor.

Ancak taslak bütünlüklü incelendiğinde ya da parça parça ele alındığında görülen şu ki; çalışmanın yürütülüş biçimi ve çalışmanın bütününe egemen olan mantık 657 mantığı ile çakışmakta, sadece 657'deki dağınıklık toparlanarak daha kolay bir denetim ve 657'de devletin önüne çıkan engeller kaldırılarak mevcut uygulama mantığının daha kolay yürütülmesine olanak yaratılmak istenmektedir.

Anayasanın 53. maddesine göre yapılabilecek olan toplu sözleşme ile ilgili düzenlemenin 128. maddeye göre mümkün olmadığından hareketle bu düzenlemenin yapılamayacağı bir şekilde belirtilmiştir. Ancak bu belirleme 151 sayılı İLO sözleşmesinin 1. maddesinin zorlayıcı hükmüne aykırı olduğu bilinmektedir.

Söz konusu sözleşme gereği yapılması gereken 128. maddeyi değil 53. maddeyi öne çıkararak ve esas olarak çalışanlar lehine gereken düzenlemenin yapılmasıdır.

Taslakta getirilmek istenenleri özetleyecek olursak;

■ Toplu sözleşme ve grev haklarını kapsamayan bir sendikal düzenleme yapılması istenmektedir.

■ Uluslararası sözleşmeleri kapsamayan, bu anlamda kazanılan hakların gaspına yönelik bir düzenlemedir.

■ Özelleştirme, taşaronaştırılmaya zemin hazırlayan, sosyal devletin içine düşmemesi gereken suçlama mantığı ile (KİT'leri dengelerin bozulmasının sorumlusu olarak görme v.b.) hareket edilerek, suçlulara karşı alınması gereken önlemler mantığı ile yaklaşmıştır.

Gündemimize aldığımız ve ayrıntılı bir şekilde tartışmaya açtığımız taslak ile ilgili değerlendirmelerimizi daha kapsamlı bir şekilde yapacağız. Ancak değişik birimlerde ve alanlarda yapılan değerlendirmeler birleştirilerek ortak sesin yükseltilmesi esas alınmalıdır.

Demokrasinin teminatı örgütlü toplum

Tahsin YAYGIN

YAPI YOL SEN İzmir Şube Başkanı

Yapı-Yol-Sen inşaat işkolunda yapılanan, Karayolları Genel Müdürlüğü, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Teknik Araştırma Genel Müdürlüğü, Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Demiryolları Limanlar Hava Meydanları Genel Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüklerinde örgütlenen kamu çalışanları sendikasıdır.

Son günlerde Devlet Bakanı Şerif Ercan'ın kamuoyuna sunduğu 657 sayılı Devlet Memurları Yasası ile ilgili ilkeler taslağı ve Başbakan Vekili Erdal İnönü'nün 15.06.1993 tarih 1993/15 sayılı genelgesi, hükümetin kamu çalışanlarına bakış açisini belgelemektedir. **Yapı-Yol-Sen olarak toplu sözleşmesiz-Grevsiz bir sendikaya karşı olduğumuz gibi, çalışanların ortak bir yasanından yanayız.**

Bugün bu yasanın reformize edilmesi mümkün değildir, kamu sendikalarının talebi de bu yasanın yenilenmesi değil, yönetime katılımdan ücret belirlemeye kadar, çalışanları ilgilendiren her konuda söz hakkı ve yetkisi veren çalışma yasalarıdır.

Yapı-Yol-Sen bu amacı hayata geçirmek için toplu-sözleşme taslağı hazırlamış, üyelerinin katkılarını almak için tartışmaya açmış ve gelen eleştirilerle zenginleştirerek işkolundaki bakanlıklara toplu sözleşmesini sunmaya başlamıştır. 15 Haziran 1993 günü Ulaştırma Bakanlığına toplu sözleşme taslağını sunmuştur. Bayındırlık ve Köy İşleri Bakanlığına da sunulacaktır.

Personel rejimi ilkeler taslağına eleştiri

GENEL SAĞLIK-İŞ SENDİKASI

Izmir Şubesi

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun hazırlanış mantığına baktığımızda; himayeciliği kayırmacılığı görüyoruz. Her memurun, işveren durumundaki idarenin işveren gücüne sahip olduğunu; işveren gücünü kullandığı bilincini, kanunun özünü belirleyen öge olarak görüyoruz. Devlet Memuru olmanın bir imtiyaz olduğu; toplumun korunan değil, koruyan sınıf ve tabakalarında yer aldığı zihniyetini, yine kanunun hazırlayıcılarının inancı olarak görmekteyiz.

Memur maaşları, yahut fazla çalışma ücretinin oranı, her yıl bakanlar kurulunca belirlenir ibaresi; memur almaz; memura Devlet zaten doğal olarak verir. Memur Devletin temsilcisidir; mantığını bir ürünüdür.

Bugün, Sayın Devlet Bakanı Şerif Ercan sorumluluğunda

geliştirilen Personel Rejimi ilkeleri, son derece iyi niyetli ve ileri boyutludur. Tıpkı 657 Sayılı Devlet memurları Kanunu hazırlanış mantığında olduğu gibi. **657 Sayılı Devlet memurları Kanunu ile yeni personel rejimi ilkeler taslağında ortak olan şey; çıkış niyetlerinin iyi olmaları; devletin koruma, kollama, düzenleme duygularının hakimiyet ve çıkış noktalarında yine aynı baskıcı, bağlayıcı, engelleyici olmalarıdır.**

Devlet, verme mantığından vazgeçmelidir. Veren mantığın, vermeyen mantıktan ayrı bir özelliği yoktur. Özel bir kanunla sendika hakkı vermek; özel bir kanunla geri almak mantığını getirir. 624 Sayılı Memur Sendikaları Kanunu'nda olduğu gibi.

Demokratik düzen, parlamenter sistem vatandaşları için artık şöyle düşünmeliyiz. "T.C. VATANDAŞLARININ SİYASET YAPMASI ENGELLENEMEZ". İşte bu madde kanunlaşmalıdır.

Yeni Personel Rejimi taslağında yer alan, "memur ücretleri kat sayı ve gösterge ile belirenecek" ibaresi yerine "kamu çalışanı ücretli serbest toplu pazarlıkla belirlenir" denilmelidir.

İşgüvenliği mühendisliği

● Üretim sürecinde aldıkları görev ve sorumluluklar gereği mühendisler, işçi sağlığı ve iş güvenliği çalışmalarında mutlaka yer alması gereken kesimlerin başında gelmektedir.

İzmir Şubemizin işçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik etkinliklerini iki yıldır yoğunlaştırmasını ilgi ile izliyorum. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 1987 yılından beri 4-10 Mayıs tarihleri arasında düzenlediği "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası'nın meslek hastalıkları ve iş kazalarının neden olduğu sorunları gündeme getirme açısından yararlı olduğunu sanıyorum.

Meslek örgütümüz TMMOB Makina Mühendisleri Odası, 1986-1987 çalışma döneminde oda merkezinde oluşturduğu "İş Güvenliği Komisyonu" ile bu konuda kapsamlı çalışmalar yapmış ve bir dizi etkinlik düzenlemiştir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili Mühendis ve Makina Dergisinde yayımlanan sürekli yazılarla üyelerimizin ilgisinin bu konuya yoğunlaştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca, bu etkinlikler kapsamında Adana, Eskişehir, Zonguldak ve Çorum gibi Oda birimlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği seminerleri gerçekleştirilmiştir. Daha sonraları Eskişehir İl Temsilciliği'miz 1988 ve 1989 yıllarında, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası etkinlikleri içinde ilgili kesimlerin katılımıyla paneller düzenlemiş ve konunun tartışılmasını sağlamıştır. Yine Bursa Şubemiz 1991 yılında "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Seminer ve Paneli"ni yaşama geçirmiştir. İzmir Şubemiz ise, 1991 yılında "İşçi Sağlığı Derneği" tarafından düzenlenen panele katılmış, 1992 ve 1993 yıllarında, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası kapsamında "İş Güvenliği Seminer ve Paneli" gibi çeşitli etkinlikleri gerçekleştirmiştir.

Odamızın işçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik etkinliklerinin diğer bir parçasını da basınçlı kap ve

Gürbüz YILMAZ

Makina Mühendisi

kaldırma araçlarının periyodik test ve kontrolleri ile kazancı ve iş makineleri operatörü yetiştirme kursları oluşturmaktadır. Odamızın hemen tüm birimlerinde yukarıda belirtilen etkinliklerin bazıları gerçekleştirilmekte olup, Oda'mız işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda uzman üyelere, deneyimli teknik görevlilere ve önemli bir bilgi birikimine sahip bulunmaktadır.

Tüm bunlara karşın Odamızın konu ile ilgili çalışmalarının yeterli düzeyde ve gerekli etkinlikte olduğu söylenemez. Periyodik kontrol raporlarının geliştirilmesinden işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda Odamızı ve üyesi mühendisleri yakından ilgilendiren yasal düzenlemelerin gündeme getirilmesine, üyelerimizin bu konuda karşılaştıkları sorunları saptayarak kalıcı çözümler üretilmesine yönelik sistemli çalışmalar yürütülmesinden mühendisler için işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili bir başvuru kitabı hazırlanmasına kadar bir dizi çalışmanın yapılması gereklidir. Oda merkezinin bu konuya gereken duyarlılığı göstererek, değişik birimlerimizce gerçekleştirilen etkinliklerin birikimlerini birleştirilmesi ve bu konudaki çalışmalarını daha üst noktalara taşıyarak merkezi ve sürekli bir birim oluşturulmasının yararlı olacağı kanısındayım.

İzmir Şubemizin üç yıldır gerçekleştirdiği çalışmalarını kalıcı hale getirmeye yönelik "İş Güvenliği Birimi" oluşturulmasını ve İş Güvenliği Mühendisliği kavramını gündeme getirmesini takdirle karşılıyorum.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği neden önemlidir? Çünkü, ülkemiz iş kazaları çokluğu açısından Avrupa'da birinci, Dünya'da ikinci sırada yer alıyor. Ülkemizde her 45 dakikada bir işçi sakat kalıyor, her 1,5 saatte bir işçi yaşamını yitiriyor. İş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle yılda 2,5 milyon işgünü kaybediliyor. SSK istatistiklerine

göre 1991 yılında ülkemizde 130.278 işkaza, 1.158 meslek hastalığı meydana geldi ve bunların sonucunda 3.669 işçi çalışamayacak derecede sakat kaldı, 1.631 işçi ise yaşamını yitirdi. Tüm bu verilerin sadece SSK'ya kayıtlı ve bildirim alınabilen işyerlerindeki iş kazaları ve meslek hastalıklarını kapsadığı unutulmamalıdır. Ülkemizdeki gerçeğin bu tablodan çok daha acı olduğu bilinmelidir. Bu nedenle işçi sağlığı ve iş güvenliği konusu ülkemizin çözüm bekleyen önemli sorunları arasındadır.

Ülkemizde SSK kapsamında 570 bin işyeri bulunmasına karşın işyerlerinin yılda yalnızca 70 bini çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Müfettişleri tarafından denetlenmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet MOGULTAY 27 Mart 1993 tarihli Milliyet Gazetesi'nde yer alan açıklamasında; "en iyimser hesaplama ile bakanlık olarak yılda ancak işyerlerinin yüzde 12'sini denetleyebiliyoruz, işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından Türkiye hiç iyi bir noktada değil" diyerek acı tabloyu itiraf etmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca gerçekleştirilen denetimlerin artırılmasının ve etkinleştirilmesinin önemli olmasına karşın, ülkemizdeki işçi sağlığı ve iş güvenliği sorunlarının sadece Bakanlık çalışmaları ile çözüme kavuşturulması olası değildir. Bu konuda işçi ve işveren sendikaları, Tabipler Odası, TMMOB, Sanayi Odaları ile üniversite, TÜBİTAK, MPM gibi kurum ve kuruluşların katkı ve katılımının sağlanması büyük önem taşımaktadır.

Biz mühendisler ve meslek örgütümüz TMMOB Makina Mühendisleri Odası'nın bu süreçteki yeri ne olmalıdır, ne tür görev ve sorumluluk üstlenmelidir? İşte burada İŞ GÜVENLİĞİ MÜHENDİSLİĞİ kavramını gündeme getirmek, ona sahip çıkmak, yasallaştırmak ve yaşama geçirmek büyük önem taşıyor. 1986 yılından beri işlerle belirlediğim gibi İş Güvenliği Mühendisliği yaşama geçirilmeden, mühendislerin işçi sağlığı ve iş güvenliği

ği konusundaki katkıları sınırlı kalacaktır, yapılan çalışmalar amacına ulaşamayacaktır. Çünkü, işçi sağlığı ve iş güvenliği çalışmaları, üretim etkinliklerinden ayrı ve bağımsız bir yöntemle uygulanabildiğinde başarılı olabilir. Oysa, ülkemizde iş güvenliği Mühendisliği kurumsallaşmadığından, mühendislere iş güvenliğine yönelik görevler bir ek iş ve sorumluluktan kaçma anlayışıyla verilmektedir. Üretim artırma kaygıları her zaman öne geçtiğinden, bir ek görev olarak üstlenilen iş güvenliği çalışmalarına yeterince zaman ve kaynak ayrılmamaktadır. Bu ise, sağlıklı ve güvenli işyerleri oluşturulmasını engellemektedir. Oysa, iş güvenliği çalışmalarında yoğun ve etkin bir şekilde mühendislik bilgilerine gereksinim bulunmaktadır.

İşyerlerinin kuruluş aşamasında; inşaat tesislerin yapımından altyapı ve sosyal tesislerin oluşturulmasına, elektrik ve aydınlatma tesisatından havalandırma ve ısıtma tesisatına kadar tüm çalışmalarda mühendislik bilgileri gereklidir. Ayrıca, hepsinden önemlisi teknoloji seçiminde mühendislik bilgisine ge-

reksinim duyulmaktadır. Teknoloji seçimi üretime ilişkin temel seçimlerden biridir. İş güvenliğinin sağlanmasında uygun teknoloji seçimi büyük önem taşır. Teknoloji seçimi aşamasında gerekli mühendislik bilgileri kullanılmadan yapılacak tercihler, daha sonraları iş güvenliği açısından giderilmesi güç ve pahalı sorunlara neden olabilir. Ayrıca, üretimde kullanılacak makina ve teçhizatın tasarımı, üretimi, montajı, kullanım, bakım ve onarımı aşamalarında mühendislik bilgilerine gerek vardır. Tüm bu süreçlerde iş güvenliği ve ergonomi kurallarının gözetilmesi zorunludur.

İş güvenliğinin temel ilkesi, çalışan insanın en dikkatsiz ve güvensiz davranışına karşın iş kazasının oluşmasını önleyecek önlemlerin alınmasıdır. Çünkü, çalışan insan doğal yapısı gereği ve çok değişik etmenlerin etkisi ile üretim sürecinde güvensiz davranışta bulunması her an olasıdır. Bu güvensiz davranışa karşın, iş kazasının oluşumunu önleyecek güvenlik önlemlerinin geliştirilmesi gereklidir. Bu ise, işyeri ortamından, üretim sürecinden, üretim araçlarından, yöne-

tim ve denetim aksaklıklarından kaynaklanan tehlikelerin saptanmasını ve çözümlenmelerinin yapılmasını gerektirmektedir. İş tehlike çözümlenmeleri yapılarak iş kazalarına neden olabilecek etmenlerin saptanması ve daha sonra bunların giderilmesine yönelik sağlık ve güvenlik önlemleri ile çalışma yöntemlerinin geliştirilmesi etkinlikleri yoğun bir şekilde mühendislik bilgilerini gerektirmektedir. Bu çalışmaların gereken etkinlik ve bağımsız bir anlayışla yapılabilmesi için ise, İŞ GÜVENLİĞİ MÜHENDİSLİĞİ'nin yaşama geçirilmesi zorunludur. Bu konuda TMMOB ve bağlı odaların önünde önemli bir görev bulunmaktadır.

Ayrıca, konuya duyarlı tüm mühendislerin de gerekli katkılarda bulunması bu sürecin başarıya ulaşmasında büyük yararlar sağlayacaktır. İş Güvenliği Mühendisliği'nin yasal konumu, işleyişi, görev ve sorumluluk anlayışı ayrı bir yazı konusu olabilir. İş Güvenliği Mühendisliği'nin yasallaştırılması ve üretim sürecinde gereken etkinlikte yer alması konusunda sürdürülen ve bundan sonra daha geliştirilecek çalışmaların başarıya ulaşmasını diliyorum.

TATİL SEÇENEKLERİNİZ - TATİL SEÇENEKLERİNİZ - TATİL

DORİTAŞ HOTEL **

Kuşadası Milli Park Yanı
Tel: 63 66/ 10 45
1 kişi oda+kahvaltı 150.000.- TL.
1 kişi yarım pansiyon 250.000.- TL.
MMO üyelerine %10 indirimli

ALTES HOTEL ***

Antalya Tel: 31/23 25 05
2 kişi yarım pansiyon 80 DM
1 kişi yarım pansiyon 50 DM
MMO üyelerine %15 indirimli

ANTİPHELLOS ***

Kaş Tel: 32 26 / 26 51
2 kişi yarım pansiyon 110 DM
1 kişi yarım pansiyon 90 DM
MMO üyelerine %20 indirimli

MELODİ OTEL KAŞ

Tel: 322/61650
2 kişi yarım pansiyon 350.000.- TL.
MMO üyelerine özel fiyattır.

MOTEL LAPİNA

Fethiye-Muğla
Tel: 615/ 31634
2 kişi oda+ kahvaltı 300.000.- TL.
1 kişi oda+ kahvaltı
Bungalovlar 250.000.-TL.
MMO üyelerine %10 indirimli.

LADİN OTEL

Çeşme-Dalyan
Tel: 549/ 48327
1 kişi yarım pansiyon 300.000.- TL.
MMO üyelerine %10 indirimli.

HOTEL SANDES ***

Seferihisar/Doğanbey
Tel: 54 62/ 22 00
Tek kişi oda kahvaltı
250.000.- TL. (1 gece)
Tek kişi oda kahvaltı
400.000.- TL. (2 gece)

GRAND EFE HOTEL ***

Özdere Tel: 54 67/ 58 03
2 kişi yarım pansiyon
700.000.- TL.
MMO üyelerine 600.000.- TL.dir.

AYTAŞ MOTEL

Sarımsaklı-Ayvalık
Tel: 663/41257-41445
2 kişilik odada
1 kişi yarım pansiyon 249.000.- TL.
2 kişilik odada 3 kişi
yarım pansiyon %75
0-6 yaş ücretsiz,
6-12 %5 indirimli
Tabldot 40.000.- TL.

CLUB HOTEL PAŞA

Özdere Tel: 54 67/ 59 79
1 kişi yarım pansiyon 350.000.- TL.

BİLİM VE TEKNOLOJİ POLİTİKASI

1993-2003

Bülten'den Çağrı

Çağımız, Bilim ve Teknoloji Çağıdır. Bugün bilimin doğrudan bir üretici güç olduğu, sanayinin teknoloji içeriğinin hızla arttığı gözle görülür bir şekilde saptanabilmektedir.

Günümüzde Bilim ve teknolojiyi (BT) birbirinden bağımsız iki farklı olgu gibi algılamak imkansızdır. Gelişmiş ülkelerde endüstriyel ve hizmet üretim faaliyetleri ile bilgi üretim faaliyetleri neredeyse birebirleşmişken, gelişmekte olan ülkelerde bu iki faaliyet arasında ilişki yok

denecek kadar azdır.

Ülkemizdeki bilim ve teknoloji politikasının belirlenmesinde ve hedeflerin oluşturulmasında yetkili ve etkili olan ve sekretaryasını TÜBİTAK'ın yaptığı BİLİM VE TEKNOLOJİ YÜKSEK Kurulunun son toplantısında alınan kararların özetini yayınlıyoruz.

Ayrıca bundan sonraki Bülten'lerimizin "Bilim ve Teknoloji" sayfasında yayınlamak üzere, konuyla ilgili görüş, öneri ve saptamalarınızı bize iletmenizi bekliyoruz. İlginize şimdiden teşekkürler.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu, 4 Ekim 1983 tarih ve 18181 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 77 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuştur. Söz konusu Kanun Hükmünde Kararname, ana başlıkları amaç, kapsam, kuruluş ve çalışma, görevler, kararların uygulanması, giderler, yönetmelikler, yürütme ve yürürlük olan dokuz maddeden oluşmaktadır.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun hazırlık çalışmaları ve sekretarya hizmetleri TÜBİTAK tarafından yerine getirilmektedir. Kurul'ca alınan kararların uygulanmasında ilgili tüm kuruluşlar görevli olup, TÜBİTAK bu kararların uygulanmasını izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını Kurul'a aktarmakla sorumludur.

Kurul'un ana görevi, uzun vadeli bilim ve teknoloji politikalarının tespitinde Hükümete yardımcı olmaktır. Bunun yanında, Yüksek Kurul'un başlıca görevleri aşağıdaki gibi özetlenebilir.

□ *Öncelikli araştırma ve geliştirme alanlarını belirlemek, bunlarla ilgili plan ve programları hazırlamak,*

□ *Araştırma-geliştirme alanındaki plan ve programlar*

doğrultusunda kamu araştırma kuruluşlarını görevlendirmek, gerektiğinde özel sektörle işbirliği yapmak ve özel sektörle ilgili teşvik edici ve düzenleyici tedbirleri saptamak,

□ *Bilim ve teknoloji sisteminin etkinleştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla bilim ve teknoloji alanındaki yasa tasarılarını ve mevzuatını hazırlamak,*

□ *Araştırmacı insan gücünün yetiştirilmesi ve etkin bir şekilde kullanımı için gerekli önlemleri saptamak ve uygulanmasını sağlamak.*

Kanun Hükmündeki Kararname'nin Yüksek Kurul'un kuruluş ve çalışma esaslarını düzenleyen 3'üncü maddesine göre, Kurul'un, Başbakan'ın çağrısı üzerine yılda en az iki defa toplanması gerekmektedir. Yüksek Kurul, ilki 9 Ekim 1989 tarihinde sonuncusu ise 3 Şubat 1993 tarihinde olmak üzere iki defa toplanmıştır.

TÜBİTAK tarafından hazırlanan bu döküman adı geçen Kurul'un son toplantısında sunulmuş ve tasvip görmüştür.

Yüksek Kurul'da alınan kararların özeti ilişikte sunulan 13.5.1993 tarih ve 1993/13 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nin ekinde yayınlanmıştır.

3 ŞUBAT 1993 günü yapılan bilim ve teknoloji yüksek kurulu toplantısı özet kararları

1) 1993-2003 yılları için Bilim ve Teknoloji Politikasının hedefleri olarak aşağıdaki değerler kabul edilmiştir:

a) Onbin nüfus başına bugün 7 olan araştırmacı sayısının 15'i aşması,

b) Araştırma-geliştirme harcamalarının, gayri safi milli hasıla içerisinde bugün %0.33 olan payının %1'i aşması,

c) Ülkemizin evrensel bilime katkısı açısından, dünya sıralamasında halen kırkıncı sırada olan yerinin otuzunculuğa çıkarılması,

d) Ülke araştırma-geliştirme harcamaları içindeki özel sektör payının %18 olan mevcut durumdan %30'a çıkarılması,

2) Bu hedeflere belirlenen sürede erişebilmek için ülkemizdeki mevcut potansiyel ve dünyadaki Bilim ve Teknolojinin gidişi de gözönünde bulundurularak, çağa damgasını vuran, ekonominin bütün sektörlerini ve yaşamın hemen tüm alanlarını etkileyen;

■ **Bilişim** (bilgisayar, mikroelektronik, telekomünikasyon teknolojilerinin birleşimi),

■ **İleri teknoloji malzemeleri.**

- **Biyoteknoloji,**
- **Nükleer teknoloji,**
- **Uzay teknolojisi,**

konularındaki çalışmalara öncelik verilmesi kararlaştırılmıştır.

Bilişim Sektörü ile ilgili olarak hazırlanan politika metni Kurul'ca onaylanmıştır. Buna göre, Türkiye'nin bilişimden gerekli faydayı sağlayabilmesi için;

- İnsan gücü yetiştirilmesi,

■ Kamu sektörünün öncülüğünde bilişim teknolojilerinin yaygınlaştırılması,

■ Yasal düzenlemelerin yapılması,

■ Bilişim teknolojileri araştırma ve geliştirme projelerinin desteklenmesi ve hedeflerinin belirlenmesi konularında çalışmalar yapılması karara bağlanmıştır.

Diğer alanlarda da benzer politika dökümanlarının ilgili kurum ve kuruluşlarca hazırlanarak Kurula sunulması öngörülmüştür.

3) Kurul'ca onaylanan bilim politikası ana hedeflerine ulaşabilmek için alınması gereken önlemler aşağıda verilmiştir:

A- Parasal kaynak yaratmaya yönelik önlemler,

(1) Kamu alımları yoluyla iç piyasada rekabet ve talep yaratılması,

(2) Ülkemizde yabancı ülke ortaklarıyla gerçekleştirilen büyük yatırımların off-set'lerinin hedeflerin gerçekleştirilmesinde ek kaynak yaratmak amacıyla TÜBİTAK aracılığıyla ve/veya koordinatörlüğünde kullanılması,

(3) Kamu araştırma-geliştirme projelerinin mümkün olduğunca tek elden, TÜBİTAK aracılığıyla desteklenmesi, bunun mümkün olmadığı hallerde saptanmış bulunan öncelikli alanlara uygunluğu açısından TÜBİTAK ile koordine edilmesi,

(4) TÜBİTAK'ın rutin faaliyetleri dışında, taraf olduğu uluslararası mega projeleri yürütebilmesi için Geliştirme ve Destekleme Fonu'ndan ek kaynak aktarılması,

(5) Türkiye'ye girecek teknoloji ve Know-how'ların seçiminin TÜBİTAK'ın aktif rol alacağı bir "Teknoloji Değerlendirme Merkezi"nce yapılması.

B- İnsan gücü kaynağı yaratmaya yönelik önlemler,

(1) Farklı kurumlar tarafından

yürütülen yurt dışı doktora burs programlarının merkezi bir şemsiye altında koordine edilmesi,

(2) Üniversitelerde lisans düzeyinde, fen dallarından kaçısı durduracak ve bu dallara yönelimi teşvik edecek önlemlerin alınması,

(3) TÜBİTAK'ın 1992 yılında uygulamaya koyduğu ve büyük başarıyla sürdürdüğü eski Sovyetler Birliği'nden bilim adamı getirme programının kapsamının genişletilerek devam ettirilmesi,

C- Özel kuruluşların araştırma-geliştirme harcamalarındaki payının artırılmasına yönelik önlemler,

(1) Küçük ve orta ölçekli işletmelerde araştırma-geliştirme faaliyetlerinin özendirilmesi,

(2) Türkiye'de yatırım yapan çok uluslu şirketlerin ülkemizde araştırma-geliştirme birimleri kurmalarının özendirilmesi,

(3) Risk sermayesi piyasası kurulmasını temin için risk sermayesi şirketlerinin özel sektör eliyle geliştirilmesini teşvik edici yasal düzenlemeler konusundaki çalışmaların sonuçlandırılması,

(4) Üniversiteler ve araştırma kurumları ile sanayi arasındaki işbirliğinin gelişmesinde önemli bir araç olan teknopark faaliyetlerinin TÜBİTAK ile koordine edilerek yürütülmesi,

(5) Lisans anlaşmalarına dayalı üretimden özgün tasarıma geçişin özendirilmesi,

(6) Patent ve Fikri Mülkiyet mevzuatının güncelleştirilmesine özelikle bilişim sektörünün en önemli kesimini oluşturan yazılım sektörünün Fikri Mülkiyet kanunu çerçevesi içine alınması,

D) Dünyadaki bilim ve teknolojiye katkı düzeyinin artırılmasına yönelik önlemler,

(1) İleri Araştırma Merkezleri (Centers of Excellence) kurulması,

Kurul bu amaçla, İstanbul'da Teorik Araştırmalar Merkezi kurulmasını ilke olarak benimsemiş ve kuruluş çalışmalarını sürdürme görevini TÜBİTAK'a vermiştir. Benzer bir Merkez'in de biyoteknoloji alanında çalışmalar yapmak üzere GAP bölgesinde kurulması yolunda prensip kararı almıştır.

(2) Hem pozitif hem de sosyal bilimlerin tüm alanlarını kapsayacak

Türkiye Bilimler Akademisi'nin kurulması,

(3) Uluslararası düzeyde bilimsel yayın faaliyetlerinin özendirilmesi.

Türkiye'deki bilimsel ve teknolojik araştırma geliştirme faaliyetlerinin durumu

Önceki bölümde bahsedilen göstergelerin Türkiye'deki değerlerinin uluslararası standartlara uygun olarak belirlenmesine ilişkin kapsamlı bir çalışma son olarak 1991 yılında TÜBİTAK ve DİE tarafından yapılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen ilk sonuçlara göre ülkemizdeki araştırmacı sayısının dağılımı 1990 itibarı ile şöyledir:

■ Üniversiteler	28555
■ Kamu kuruluşları	6119
■ özel kuruluşlar	3203

■ **T O P L A M .....** 37877

Bunun tam zaman eşdeğeri ise 16246 olup, onbin nüfus başına düşen araştırmacı sayısı 7 dir.

Yine 1990 yılı değerlerine göre, ülkemizdeki araştırma-geliştirme harcamalarının gayri safi milli hasılaya oranı %0.33 olup, toplam harcamaların kurumlar arasında dağılımı şöyledir:

■ Üniversiteler	% 69
■ Kamu kuruluşları	% 13
■ özel kuruluşlar	% 18

Ülkemiz bilime katkısı itibarıyla ise 1990 yılında 40'inci sıradadır.

Ülkemizin A+G faaliyetlerindeki giriş parametrelerinin bu değerleri gelişmiş ülkelere göre yaklaşık on kez ve BT sisteminin etkinlik kazanması için gerekli eşik değerlerin ise yarısından azdır. Dolayısıyla başlıca çıkış parametrelerinden olan uluslararası bilimsel yayın sayısı bakımından kırkıncı sırada oluşumuz da doğal karşılanmalıdır. Ancak burada hemen vurgulanması gereken, dünyadaki bilim üretimi tekellinin birkaç eklemeye G7 adı verilen ekonomik bakımdan da dünyanın en gelişkin ülkeleri olan grubun elinde olduğudur. Bu grup bilimsel ürünün yaklaşık %80'ini üretmektedir.

Izmir Meslek Odalarının ortak açıklaması

Profesyonel çevrecilik dönemi başlamalı

5 Haziran Çevre Günü nedeniyle İzmir'de TMMOB'ye bağlı 16 meslek odasının ortak açıklamasında çevre kirliliği nedenleri ve alınması gereken önlemler vurgulandı.

Çevre sorunları ülkemizde ve dünyada güncelliğini yitirmeyen yoğun çevre felaketleriyle korumaktadır. Oluşan çevre kirlilikleri ekolojik dengeyi bozarak, onarımı olanaksız sorunlar yaratmaktadır. Bu sorunlar, bölgesel özellik taşıyabileceği gibi, bütün dünyayı etkileyebilecek boyutlarda da olabilmektedir. Nükleer denemeler ve kazalar sonucu açığa çıkan radyoaktif atıklar, ozon tabakasının delinmesi, asit yağmurları gibi çevre sorunları bölgesel boyutu aşarak, uluslararası boyutta çevre sorunu haline gelmiştir.

Bilinmelidir ki bu türden yarını düşünmeden yapılan kısa öngörülü yaklaşımlar, yarının çevresel değerlerinden ödün vermek anlamına gelir. "ÖNCE KALKINMA, SONRA ÇEVRE" politikaları birçok gelişmiş ülke tarafından denenmiş ve acı sonuçları yaşandıktan sonra bu anlayıştan vazgeçilmiştir. Bizce kalkınma politikaları, çevrenin korunması olgusuyla eşgüdümlü olarak yürütülmelidir. Kirlenmemiş bir çevreyi korumanın, kirlenmiş bir çevreyi temizlemekten daha kolay ve ucuz olduğu yadsınmaz bir gerçektir.

Ülkemizde çevre koruma ve altyapı yatırımlarına bütçeden yeterince pay ayrılmaması, bu konuda zaten sınırlı olan fonların bugüne kadar işletilmemesi ve arıtma tesisi kurmak isteyenlere yeterli kaynak oluşturulmaması, enerji sulama, tarım, turizm vb. sektörlerle yönelik program ve politikalar oluşturulurken çevre faktörünün gözönüne alınmaması sorununun diğer boyutlarını oluşturmaktadır. Bütün bu karmaşanın ayrı ve çok önemli (belkide temel nedeni) yanı sıra da denetleme mekanizmasında yetki ve sorumlulukların dağılımı, yetersizliği, denetleme görevinde bulunanların yetkisizliği ve etkisizliğidir.

Ülkemizde var olan çevre kirlilikleri ve nedenleri şöyle sıralanabilir:

* Arıtılmadan deşarj edilen evsel ve endüstriyel atıksular; filtre edilmeden ortama verilen bacagazları.

* Plansız kentleşme, hızlı nüfus artışı ve doğayı hiçe sayan sanayileşme.

* Sanayileşme sürecinde ekonomik faktörün yanında çevre koruma faktörünün dikkate alınmaması. Sanayicilerin çevre koruma önlemlerini gözönüne almayı ve sadece göz boyamak için alınan çevre koruma önlemleri.

* Rasgele atılan ve zamanında toplanmayan çöplerin düzensiz depolanması.

* Doğal kaynakların sorumsuz ve düşüncesizce kullanılması.

* Çevre yasasının yetersiz kalışı, yönetmeliklerin zamanında çıkarılmayı ve gerçekçi çevre koruma önlemlerini içermemesi.

* Çevre Bakanlığı'nın yapay politikalarla vazgeçmeyip, gerçek çevre koruma politikaları üretmeyişi.

* Yabancı sermayeye çevre koruma önlemleri alması yönünde baskı yapılmayışi.

* Gelişmiş ülkelerin, gelişmekte olan ülkemiz üzerindeki çevre sömürüsü; zehirli varillerin kıyılarına atılması, asbestli gemilerin ülkemizde sökülmesi, başka ülkelerin çöplerinin ülkemizde depolanması ve imha girişimi buna örnek olarak verilebilir.

Biz ülke olarak bu tür kirliliklerin başında sayılırız, bunun önüne geçmek halen mümkün. Çok geç olmadan daha iyi bir çevrede yaşamak için üretilmesi gereken gerçek çevre politikaları şöyle sıralanabilir:

Aşağıda adı bulunan meslek örgütleri ortak bir bildiri yayınlamaya tüm kişi ve kuruluşları çevre konusunda duyarlı olmaya çağırıyorlar.

* Eskiden yapılan hatalar, daha yapılanmanın başında olan Çevre Bakanlığı'nda yapılmamalı; Çevre Bakanlığı siyasilerin konuyla ilgili yakınlığını veya oy kaygusuyla almak zorunda kaldıkları insanların çalıştığı bir yapıda olmamalı. Objektif bir seçimle uzman, yetişkin, konuyla ilgili elemanlar alınmalıdır.

* Çevre Bakanlığı "Çevre öpücünü yerine, insanlara çevre bilinci vermeli"; gönüllü çevrecilikle beraber profesyonel çevreciliği de desteklemelidir. Unutulmalıdır ki gönüllü çevrecilik sadece çevre sorunlarının oluşmasını azaltmada yardımcı olur. Oluşan çevre sorunlarının çözümünde ise, profesyonel çevrecilerin mutlaka bulunması gerekir.

* Çevre Bakanlığı günümüzde ihtiyacı cevap vermeyen çevre yasasını değiştirmeli, geciken ve yetersiz kalan yönetmelikleri bir an önce çıkarmalı ve yenilemelidir. Bu yasa ve yönetmeliklere işlerlik kazandırılmalıdır.

* Yasa ve yönetmelikleri çıkarırken sadece sanayicilerden değil, aynı zamanda konuyla ilgili yerel yönetimlerden, üniversitelerden, TMMOB (Türk Mühendis ve Mimar Odaları)'den ve diğer konuyla ilgili kurumlardan da görüş sorulmalıdır. Çünkü çevre konusu, içinde yaşayan tüm insanları ilgilendiren toplumsal bir konudur.

* Denetleme ve kontrol mekanizmasındaki karmaşa ortadan kaldırılarak yetkiler tek elde toplanmalıdır.

* Denetleme ve çevre koruma önlemlerinin daha iyi uygulanabilmesi için, siyasi dalgalanmalardan ve politik kaygılardan etkilenmeyecek; denetleme, çevre teknolojisi üretme ve geliştirme yetkisine sahip, yaptırım gücü olan bağımsız veya yarı-bağımsız "ÇEVRE KORUMA ÖRGÜTÜ" oluşturulmalıdır. Böylece Çevre Bakanlığı ve Çevre Koruma Örgütü, çevreyi daha objektif bir şekilde korumaya çalışırken; birbirlerinin kontrol altında tutacaklardır. Bu şekilde otokontrol sistemi kendiliğinden yerleşecektir.

* Ülkemize giren yeni teknolojiler, beraberinde çevre koruma önlemlerini de getirecektir.

* Çevre bilimleri, teknolojileri desteklenmeli ve geliştirilmelidir.

* Çevre kirliliklerinin daha kolay ve koordineli bir şekilde kontrol altına alınabilmesi için, düzenli kent planları yapılmalıdır.

* Endüstriler şehir dışında, "ORGANİZE SANAYİ BÖLGELE- RİNDE" veya "KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİNDE" toplanmalı ve bu endüstrilerin atıksuları topluca arıtılmalıdır.

* Kirlenme kaynağında önlenmeli, atık azaltma teknolojileri geliştirilmelidir.

* Akılcı enerji politikaları geliştirilmelidir.

* Tarihi, kültürel ve doğal mirasımızı koruma altına alınarak doğal yaşam geliştirilmelidir.

* Yürürlüğe giren ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) yönetmeliği ile hazırlanacak olan ÇED raporları, değerlendirmelerin daha objektif olması açısından, tüm mühendis ve mimar odalarını çatısı altında toplayan TMMOB'nin de onayından geçmelidir.

Daha temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşamak için tüm "KİŞİ, KURUM, KURULUŞLARI" çevre koruma konusunda daha duyarlı ve gerçekçi olmaya çağırıyoruz.

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası İzmir Temsilciliği - TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi - TMMOB Gemi Mühendisleri Odası İzmir Şubesi - TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası İzmir Şubesi - TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi - TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası İzmir Temsilciliği - TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası İzmir Şubesi - TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi - TMMOB Maden Mühendisleri Odası İzmir Temsilciliği - TMMOB Makina Mühendisleri Odası İzmir Şubesi - TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası İzmir Temsilciliği - TMMOB Mimarlar Odası İzmir Şubesi - TMMOB Orman Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi - TMMOB Şehir Plancısı Odası İzmir Şubesi - TMMOB Tekstil Mühendisleri Odası İzmir Şubesi - TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi

Geçen sayımızda tartıştığımız konu yine gündemdeydi

İzmir Körfezi Sempozyumu

Geçtiğimiz ay CHP organizasyonu ile gerçekleştirilen "İzmir Körfezi Sempozyumu" sorunu geniş boyutları ile gündeme getirmeye çalıştı.

Bildiğiniz gibi geçen ayki (Haziran '93) Bülten sayımızda İzmir Körfezi kirliliğine geniş yer vermiştik. Çözümüne kadar gündemde kalması gerektiğine inandığımız için bu sayımızda da Körfez sempozyumunda yapılan konuşmalardan bazı bölümler sunuyoruz.

CHP Genel Başkanı Deniz BAYKAL'ın konuşması ile açılan sempozyumda Bornova Belediye Başkanı Ali SÖZER ve gazeteci Feyzi HEPŞENKAL'ın yönettikleri iki oturum yapıldı.

Ali SÖZER (Bornova Bel. Bşk.)

"İzmir, körfezin aybını taşımaktadır. Yasalar halkın gerisinde kalmıştır. Yerel yönetimlerin fonksiyonu belirlenmemiştir. Kent rantlarını, sorunları çözecek şekilde büyütmek gerekir.

Yeni bir yurttaş tipinin altyapısını hazırlamak yerel yönetimlerin görevlerinden olmalıdır. Çevresine duyarlı, sorunlara sahip çıkan, takipçisi olan bilinçli bireyler toplumunda çözümler daha çabuk bulunacaktır."

Erol İNAN (Eski İZSU Gen. Md.)

Büyük kanal projesinin tarihini anlatan Erol İnan, 1690'lardan buyana tanımlanmış ve 1983'lerde çözümü ortaya konulmuş körfez kirliliği sorununun bugün gözardı edildiğini söyledi. Projesi tamamlanan Büyük Kanal'ın arıtma tesisi ile birlikte geciktirilmeden öncelikli proje olarak ele alınması ve bitirilmesi gerektiğini vurgulayan İnan, aksi halde İzmir Körfezi için çok geç kalınacağını söyledi.

Prof. Dr. Aysel MUEZZİNOĞLU

Körfezde kirlilik iç körfez adı verilen bölgede evsel ve endüstriyel atıklar nedeniyle oluşmuştur. Körfeze dökülen dere ve çayların doğadan getirdikleri alüvyonlarla hergün körfez tabanının 1 mm'nin %3'ü kadar yükselmesi gerekirdi. Oysa tarama çalışmalarında 1.5-2 milyon m³ çamur bertaraf edildi. Geriye doğru hesaplandığında bu 500 yıllık bir katı madde yüküne karşılık gelmektedir.

Bu atık maddeler derelerden gelen sürüntüler değildir. %90-95'lik bir kısmı körfezin kendi üretimidir. Dramatik gerçeğin özü burada yatmaktadır. Kirlilik körfezin içinde kendini yeniden üretmektedir. Bir takım mikroorganizmalar için, atıksulardaki maddeler besleyicidir.

Kemal BAYSAK (EBSO)

Sorunlar dile getirilince "sanayileşmeden vaz mı geçelim?" diye bir soru geliyor. Fakat işsizler ordusuna nasıl çözüm bulacağız. İktidarlara en büyük baskıyı işsizler ordusu yapar. EBSO olarak; yönetmelikleri yöneticiler cesaretle kullanılmalıdır diyoruz.

Karşılaştığımız en önemli zorluk hukuki ve idari yapıdır. Çevre konusunda 8 kanun, 6 kanun hükmünde kararname 28 yönetmelik vardır. Bunların tek bir kanunda toparlanması lazımdır.

Teşvik kredilerinin arıtma tesisleri için de verilmesini istiyoruz. Arıtma tesisinde kullanılacak elektrik ve suyun ucuz verilmesini istiyoruz.

Doç. Dr. Zerrin TOPRAK KAHRAMAN

Ekolojik denge yaptırımlarla korunamaz. Çok yönlü umursamazlıklar ve çıkarlar devreye girmiştir. Çünkü ekonomiyle ilgilidir. Çevre kirliliği bölgesel olarak ele alınmalıdır. Katılım önemlidir. İzmir'de araştırma yaptım. Toplumun hemşehrilik bilincinden uzak olduğu ortaya çıktı..

Yerel siyasete ve politikacılara olan güvensizlik katılımı azaltıyor. Kişiler mali olmaktan ziyade, bedeni katılımda bulunmak istiyor.

İlave bir çevre vergisinin yararına inanmıyorum. Bu yolla mali sömürü ortaya çıkmaktadır. Ve bizim ülkemizde yeni vergi kaçırma yolları demektir. Yönetim kırıltıcı durumda olanları tespit etmeli ve onların üzerine gitmelidir."

Dr. Burhan ÖZFATURA (Eski Bel. Bşk.)

"Yerel yönetimlere siyaset sokulmamalıdır. Körfez projesi İzmir'in bir numaralı projesidir. Biz ekiplerimizle konuyu incelemiştik. Ekibimiz genç ve dinamikti. Olayı bu sorumlulara insiyatif vererek sonuna kadar götürme yolunu seçtik.

Bir belediye başkanı her konuyu bilemez. Bilemediği noktada insiyatif vermesini bilmesi gerekir. Ekibine güvenmesi gerekir. Biz en iyi çevre ekibini kurduk. Çalışmaları Türkiye'de ve Akdeniz Eylem Birliği tarafından da takdir edilmiştir. Yerin altına yapılan yatırımlar oy getirmez. Ben prensip olarak "aptal politikacı" olmayı ve yerin altına para gömmeyi tercih ettim.

İZSU faturalarında atıksu için alınan para, kanal projesine aktarılmalıdır. Aynı şekilde su kaçakları projesi de rafa kaldırılmıştır. Ekim 1991'de Dünya Bankası Kredisinin geri ödemesi başlamıştır. Kullanılmayan kredinin faizi ödenmektedir. Gönül isterdi ki bu mecliste Sn.Çakmur'da bulunsun ve birlikte tartışalım.

Bülent BARATALI (Urta Belediye Bşk.)

İzmir körfez kirliliğinin en maduru olarak, bir cephe savaşı vermeye çalışıyoruz. Turizm ile rahatı hedefleyen bir ilçe olarak, körfez kirliliğinden payımıza düşeni fazlasıyla alıyoruz. Belediye Başkanının sorumsuzluğu yanında bilim adamları da duyarsız.

İzmir limanını kurtarabilmek için 6 milyon 200 bin m³ çamur Urla açıklarına dökülmek isteniyor. ÇET raporuna göre bu yapılacak. Bugüne kadar bunu yaptırmadık, bundan sonra da direneceğiz.

Levent GEDİZLIOĞLU (Mimarlar Odası)

Doğayı bir kaynak deposu gibi görüyoruz. Dereler, doğal kanalizasyon arkları gibi algılanıyor ve o şekilde kullanılıyor. Denizler, sanki kent alanını genişletmek için doldurulacak potansiyel alanlardır. Körfezde foseptik çukuru gibi kullanılmaktadır.

Büyük kanal projesi uygulanmalıdır. Yanlışlık varsa uygulanırken tartışılmalıdır. Hiçbir milli çıkar, ekonomik gerekçe çevre tahribatı yaratan yatırımı haklı çıkarmamalıdır.

Orhan ERDİL (Mimar)

"Her yeni yönetiminde, yeni arkadaşlar göreve gelmektedir. Bilgi yetersizliği var. Kirlenme dursa bile doğa 400 yıldan önce kendi dengesine ulaşamayacaktır.

İzmir Körfezi'nde limanın büyütülmesi çok büyük hatadır."

Oya GÜREL (Çevre Mühendisleri Odası)

"Teknik kadrolar, belediyelerde politikanın üstünde tutulmalıdır. Atıksu paraları amacına uygun kullanılmıyor. Belediyelere Çevre Mühendisi kadrosu verilmesi gerekiyor. Bu anlamda çevre sorununa ciddiyetle eğildikleri için ve sempozyumu başından sonuna kadar izleyerek alışılmışın dışında bir tablo oluşturan sayın Deniz Baykal'a teşekkür etmek istiyorum."

Savaş EMEK (SOS Akdeniz)

"Ben marjinal gruplardan birinde yer alıyorum. Akdeniz bir Ekosistemdir. Bu sisteme kıyısı olan tüm ülkelerden her yıl Akdeniz'e 600.000 ton petrol, 60.000 ton yağ ve deterjan atığı, 320.000 ton fosfor, ağır metaller civa vb. atılıyor. Atıkların %85'i arıtılmadan deşarj ediliyor. Kıyıların %24'ünde denize girmek tehlikeli ve yasak. 2000 yılında Akdeniz kıyılarının %95'i yapılaşmış olacak.

Akdeniz kıyısındaki 18 ülkede 70 nükleer santral var. Ve nükleer atık taşımacılığı yapıyor Akdeniz üzerinde. Sürekli zehirli varil atılıyor Akdeniz'e. İşte böyle bir deniz Akdeniz.

Teknoloji ve Modernizasyon

● Ali BULAÇ ülkemizde rakidal islami grupların ortaya çıkmasıyla yoğunlaşan din-devlet-demokrasi ve toplum tartışmalarına kendine özgü bir bakış açısı getiriyor.

● "Medine Vesikası" adlı kitabında, bir uzlaşma hukukunun ütopyasını çizmeye çalıştığını söyleyen BULAÇ, bu ütopyanın teknoloji ve modernizasyon ile nasıl bir entegrasyona gideceğini tam çözemediğini belirtiyor.

Cumartesi Söyleşisinde konuştumuz Ali Bulaç, konuşmasına "modernlik" anlayışını anlatarak başladı:

"Modernliği çeşitli şekillerde tanımlayanlar var. Ben üç tanım zikredeceğim. Biri Berger'lerin tanımı. Hollandalı iki sosyoloğun. Türkçe'de de "Modernleşme ve Bilinç" adlı ile yayınlanan bir kitabı var. Modernleşmeyi farklı bir bilinç olarak tanımlıyorlar. Seyid Hüseyin Nasr'ın bir tanımı var. İran asıllı Amerika'da yaşayan bu yazar da "insanlık tarihinde bir sapma" olarak görüyor modernleşmeyi. Gehren'in tanımında ise "İnorganik olanın organik olanın yerini alması" şeklinde görüyoruz, modernleşme kavramını. Ben şöyle bir tanımdan yanayım; insanoğlunun tarihinde özel bir zamana, özel bir mekana ve özel bir topluma özgü olmaksızın, insanın tanrı ile süregelen ilişkilerinde, belli sorunlarda kendini açığa vuran bir bilinç kayması. Kuran'da buna gaflet denir."

Hakikat arayışı olmayan bir bilgi türüdür modernlik ve gerçekleşmesi mümkün olmayan bir geleceği vaat eder. İleride bir yeryüzü cenneti kurulacaktır. Modernizm, bir kapalı sistem ideolojüdür. Bunu da teknoloji ile tamamlamaktadır.

"Din cenneti vaadediyorsa, modernite bir cennet fikrini alıp dünyevileştirmiştir. Yahudilikte nasıl bir kurtarıcı beklenirse, modernlikte de bu kurtarıcılık bir sınıfa, ya burjuvaziye, ya işçi sınıfına atfedilmiştir. Bu anlamda hem Marksizm hem de modernizm dini taklit etmektedir.

Eflatun'un mağara örneği vardır. Varlığı, sadece mağara duvarına yansıyan gölgelerden ibaret zannediyorlar. Gerçekliğin bilgisine ulaşabilmeleri için zincirlerinden kurtulmaları ve mağaranın dışına çıkmaları lazım. Fakat, aydınlanmayla birlikte insan, Eflatun'un mağarasının içinde, aynı zamanda kendini kapatacak bir kafes de yaptı. Dolayısıyla, Eflatun'un insanı bir zorluğu aşmak durumundayken, modern zamanın insanı karşısında iki zorluk buluyor. Önce kendini demir bir kafes gibi çevreleyen kül-

türü aşip dışarı çıkacak, sonra hakikati aramak için mağaranın dışına çıkmaya çalışacak.

Müslüman ülkeler batı modernizmine damgasını vuramadı. Ben bunu kabul ediyorum. Kendi tarihleri de Batı Modernizmi'nin bir iz düşümü halinde oldu. Bu doğru. Nasıl, seküler olan dini taklit ettiyse, biz de dini kalacağımızı düşünerek seküler olanı taklit ettik. Bu büyük bir paradokstu.

İslam dünyasının alternatif bir modernliği olabilir mi?

Evet, yeni bir dünya var edemeyiz. Köye kaçmadan modern kenti nasıl açacağız gibi bir soru çıkıyor karşımıza. Türkiye gibi toplumlarda, din gelenek ve modernitenin bir hesaplaşması vardır. Gelenek moderniteye karşı çıkıyor ve dini yedeğine alıyor, bu kez çok muhafazakar bir şey çıkıyor ortaya. Değişik İslami kesimlere göre beklenen nesil ya bıyıklı Amerikan mühendisi tipi oluyor, ya sakallı ya da cüppeli bir görüntü isteniyor. Bunları hepsi biçimsel. Oysa biz bu dünyada yeni bir hayat tasarlayabiliriz. İslam ve modernizm çatışma mı uyum mu? Böyle bir tartışmada bence bir alternatif daha var, "aşma". Aşabiliriz. İçinde kalarak aşabiliriz. İşte bu yeni hayat nasıl tasarlanacak ve gerçekleştirilmesi için modern devletin dışında bir alanı nasıl bulacak. "Medine vesikası" bu noktadan hareketle çıktı.

"Medine vesikası"

Biz ne yapacağız? Bu teknolojiye ulaşmaya gücümüz yetmediğine göre... Ben bir çıkış yolu aradım. Belki de halüsünasyon gördüm. Modern devlet, insanı bireyleştirdi ve kendini koca bir aygıt olarak kurumsallaştırdı. Ne zaman birey devletle pazarlığa oturdu, o anda kaybetmeye mahkumdu zaten.

Oysa insan kendi kaderine ve özgürlüğüne sahip çıkan bir "birey" olmalı. Teknolojik gücümüz ve ekonomik gücümüz yok ancak, ancak Türkiye'deki tüm hocalar tari-

kat liderleri ve benzeri birleşip bir fetva yayınlasalardı, Amerika Irak'ı bombalamak için İncirlik'ten uçak kaldıramazdı. Bu belki riski büyük ama kendi gücümüze dayalı bir silahtır.

"Medine Vesikası", Muhammed'in, Mekke'den Medine'ye göç ettiği yüzyıllarda birbiri ile çatışan grupları, Yahudileri, Putperestleri, değişik aşiretleri ve Müslümanları barış içinde ve bir hukuk çerçevesinde yaşatmak amacıyla önerdiği bir konsensustur. Bu çağrı Medine'de çatışan veya barışık tüm gruplardan yanıt bulmuştur. Görüşmelerde, savaştan dine, gruplar arası suçtan, grup içi suçlara kadar 100 madde görüşülmüş ve 40-50 maddede anlaşma sağlanmıştır. Belki "Medine Vesikası" hukuku ve anlaşması uzun süre uygulanamadı ancak, önemli olan böyle bir sözleşmenin düşünülerek yaşama geçirilmesidir. Bunun maddeleri bize ilham verebilir. Bu millî devlet de miyadını bulacak. Her yerde bir çatışma var. Biz bu kadar farklılaşmayı nasıl entegre edebiliriz? Bugüne kadar denenen en iyi rejim Demokrasi. Ancak onun da birtakım çıkmazları var. Demokrasinin son nokta olduğunu düşünmüyorum. Ama anti demokratik de düşünmüyorum. Bence Hilafet çok daha tehlikelidir. Bütün sosyal gruplar için ortak bir hukukta anlaşmak mümkündür diye düşünüyorum. Ben müslümanım diyenler sosyal bir grubu oluşturmalı ve bir hukuku olmalı. Türkiye'de bir belirsizlik bir karışıklık var. Ne müslümanlar müslüman gibi yaşıyor, ne demokratlar demokrat oluyor. Bu ayrı ayrı hukukların oluşturacağı ortak hukukta örneğin yaşama hakkının ihlali gibi konulara da göz yumulmamalı ve tartışmaya açılarak çözümlenmeli.

Böylesi bir sistemde teknolojik boyutu tam olarak kavrayamadığımı ve çözümleyemediğimi kabul ediyorum. İslamın modern dünyaya cevabı nedir? Bunu aramaya çalışıyorum. Pratikte bir çözümü yok. Daha önce de söylediğim gibi, tamamen, zihinsel olarak çözüm bulmaya çalışıyorum.

Bilgisayar dilleri

Günümüzde paket programı kullananların çoğunun programlarının hangi dilde yapıldığı önemli bir etken olarak düşünülüyor. Amaç programın işletme bünyesinde firmanın işini görmesi. Eğer program iş görüyor ise sorun yoktur.

Türkiye'de programcılık geçmişinden 1950 yıllarından itibaren belirli bir şekilde başlamış ve yapılan programlar ağırlıklı olarak fortran programlama dili ile yapılmıştır. 1970 sonrası 1980'lerde Basic uygulamaları, ardında ise Cobol olmak üzere programlar yapılmıştır. 1980 sonrası Pascal, C ve Data-Base ile yazılan programlar da artmıştır. Özellikle 1970-1987 yılları arası Türkiye'de software firmalarından çok bilgisayar satışı yapan firmalar Hardware-software'nin üzerine olmuş, bilgisayar satışı ile birlikte işletmenin istediği programında satıyor veya yazıyordu. O yıllarda özellikle 1980'li yıllarda genelde programlar işletmenin bünyesine uydurulmaya çalışılıyordu. Bu da bilgisayar firmalarının çok yönlülüğünden yapılan programlarda tam bir profesyonellik olmamasına neden oluyordu. Şu anda Software firmaları çoğalmaya, bilgisayar firmaları da uzmanlaşmayı getirmektedir. Biz şimdi program ve programlama dillerine girelim.

Program; yapılacak bir işin bir işlemin nasıl yapılacağını belirleyen konutlar kümesidir. Dil nasıl insanlar arası bir iletişim aracı ise programlama dili de insan ile bilgisayar arasında iletişimi sağlayan bir araçtır. Programcı ise herhangi bir uygulamayı bilgisayara göre analiz eden, çözüm işlemlerini planlayan ve bir

Niyazi OĞUZ

Endüstri mühendisi

programlama dili ile yazan kişidir. Programlama dillerini ise aşağıdaki gibi sınıflandırabiliriz.

Alt düzey programlama dilleri bilgisayarın elektronik (0-1) yapısına uygun olduğunda bilgisayarca kolayca anlaşılabilir bizce karmaşık ve kullanılması zor olan bir dildir. **Üst düzey programlama dilleri**, konuşma diline bilgisayarın doğrudan anlayamadığı programlama dillerine denir. İki yabancı kişinin birbirleri ile anlaşması için nasıl bir tercüman gerekiyorsa bilgisayarda bu işi üst düzey dili makine diline dönüştürme işlemine Derleme (Compile), bu işi yapan programa Derleyici (Compiler) denir.

(Başlayanlar için genel amaçlı sembolik komut kodu).

Daha çok Eğitim amacıyla hazırlanan daha sonra tüm Mikro-bilgisayarlarda uygulanıp, diğer programlama dilleri gibi kullanılan ve Büyük bilgisayarlara da uygulanan bir programlama dilidir. Tüm amaçlar için sınırlı olsa kullanılabilir. Derleyici gerektirmeyebilir.

FORTRAN (FOR MULA TRANSLATOR)

Sayısal hesaplamalar için tasarlanmış olan bir yüksek düzeyli programlama dilidir. Biraz karmaşık olmasına karşın, bilimsel çevrelerde (özellikle Üniversitelerde) hala en çok kullanılan programlama dillerinden birisidir. Derleyici gerektirmektedir.

COBOL (CO mmon Business Oriented Language)

İş uygulamalarında kullanılmak

üzere geliştirilmiş İngilizce konuşma diline benzer, açıklamalardan oluşan yüksek düzeyli bir programlama dilidir. Derleyici gerektirmektedir.

PL/1 (Programming Language-1)

Program dili-1 IBM firmasının 360 serisi Bilgisayarları için 1960'ların ortalarında geliştirdiği Bilimsel ve Ticari uygulamalarda kullanılan bir program dilidir.

Digital Research Firması da kendi mikro işlem birimleri için bu dilin biraz değişik bir çeşidini geliştirmiştir. Derleyici gerektirir.

PASCAL

Niklaus Wirth tarafından bulunan yüksek düzeyde bir programlama dilidir. Ünlü Fransız Matematikçi ve Filozof **Blaise Pascal** geliştirmiştir. Adı buradan gelmektedir.

ALGOL (ALGOritmic Language)

1960 yılında Bilimsel uygulamalar için geliştirilmiş olan yüksek düzeyde programlama dilidir.

APL :

Kenneth Iverson tarafından geliştirilen ve algoritmik etkileşimli programlamada kullanılan yüksek düzeyde bir programlama dilidir.

C:

Bell laboratories tarafından geliştirilmiş olan, UNIX işletim sistemiyle ilgili yüksek düzeyde bir program dilidir.

ASSEMBLER:

Genellikle her bir tanımı makine dilikonutlarından birine tekabül eden, donanıma bağımlı sembolik bir dildir.

RPG II:

Genellikle IBM sistem 370 Serisinde çok kullanılan yüksek düzeyli programlama dilidir.

Programlama Dilleri

Alt Düzey

- 1- Assembler
- 2- Makina Dili

Üst Düzey

Yorumlayıcı

- 1- Basic
- 2- Pascal

Derleyici

- 1- Basic
- 2- Pascal
- 3- Fortan
- 4- Cobol
- 5- PL/1
- 6- APL
- 7- C
- 8- RPG

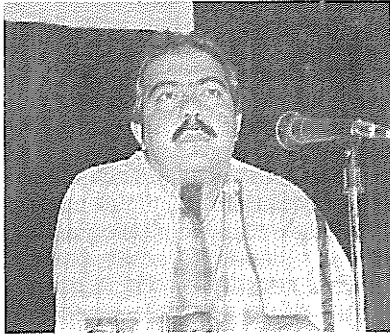
Aliğa Emek Şenliklerinden ilginç bir panel

Medya bizi nereye götürüyor?

● Küçük fakat önemli bir beldemiz olan Aliğa'nın büyük çabalarla gerçekleştirdiği "4. Emek Şenlikleri"nin hak ettiği ilgiyi görüp görmediği bir yana, bu etkinlikler çerçevesinde düzenlenen basın paneli kalabalık bir izleyici topluluğu tarafından izlendi. Biz bu güzel çabayı yürekten kutluyor ve konuşmacı olarak Sabah Gazetesi'nden Mehmet ALTAN, Aydınlik Gazetesi'nden Ferit İLSEVER, Cumhuriyet Gazetesi'nden Şükran KETENCI ve Ege Üniversitesi'nden Kürşat BUMİN'in katıldıkları Yakup KEPENEK'in yönettiği bu ilginç paneli sunuyoruz.

Mehmet ALTAN (Sabah Gazetesi)

Türkiye'de gazete okuyan 18-20 milyon kişi, gazeteleri tartışarak, yargılayarak okumazlar. Bizde devlet işlevsel olmadığı için, insanlar hak arama yolunda kuvvet olarak görülürler basını. Ama aslında böyle değildir. Türkiye'de basın dışarıya bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Bir İngiliz, avlanırken İstanbul'da bir çocuğu vurur. Osmanlı yasalarına göre, yabancı pasaport taşıyanları, Osmanlı kanunlarına göre yargılamak mümkün değildir. Ama boş bulunur Osmanlı İmparatorluğu ve adamı tevki eder. Dışarıdan büyük baskı gelince, kendisini serbest bırakır, özür dilerler ve sonra da kendisine ne istiyorsa o imkanı vermeyi teklif ederler. Bir İngiliz'in özel gazeteyi çıkarması böyle başlar. Daha sonra bu gazete satmaz ve resmi gazete haline döner.

Mehmet ALTAN

Gazeteler, Türkiye'de toplumun dertlerini devlete yansıtarak para kazanmıyor. Daha ziyade devletin görüşlerini halka götürerek para kazanır. Neler yok Türk basınında diye düşündüğümde, mesela, 26 milyon sosyal güvencesiz insan var Türkiye'de, basında bunu göremezsiniz. 6-7 milyon işsiz var, köylülük meselesi var, bunlar da basında görülmez, çünkü bu kesimler gazete okumaz. Bu gibi konular üzerinde durduğunuzda marjinalize olursunuz. Çünkü gazete alanların bir işi, bir sosyal güvencesi vardır ve genellikle kentlidirler.

Bunun daha net bir saptamasını, basında okuduğumuz haberlerin niteliklerine ve kaynaklarına bakarak da yapabiliriz. O haberler, toplumun içinden mi geliyor, devlet makamlarından mı geliyor? Bunlara baktığımız vakit, basının Türkiye'de demokratikleşme

Asuman KAYIRICI

ve çağdaşlaşmada, çok önemli rol oynadığını düşünmüyorum. Hatta, bu sürece zaman zaman kendi çıkarları doğrultusunda engel oluyor, tavrı koyuyor. Mesela üç tane çocuğu vurdu polis Küçükçekmece'de. Resimlere baktığım zaman çocukların eşofmanlı olduğunu gördüm. Sonra merak ettim. Yani böyle kuyumcu soymuş terörist bir çocuk kimliği göremedim. Gazeteleri dikkatle okudum ve bir tek gazete hariç hepsinde aynı yorumu gördüm. Aynı kaleminden yazılmış gibi. Basını sorgulayarak okumadığımız vakit, devletle kendi içinde bir sistemi kapatabiliyor. Aca-ba haklı mıydı, haksız mıydı, suçlu muydu suçsuz muydu diye düşünmüyorsunuz. Basın ateş açıldı diye yazdıysa, siz de ona uyuyorsunuz ve bir hukuksal yarıdan geçmeden insanları mahkum edebiliyorsunuz.

Köşe kaybetmemek adına fikir söyleyemiyorsunuz. Bildiklerinizi yazamıyorsunuz. Çünkü okurunuzla da çatışma ihtimali var. Rüzgara göre yazılır bizde. Okurun nabzı tutulur ve iş riske edilmez. İşverenin çıkarları doğrultusunda bir otokontrol vardır. Bu ve benzeri durumlardan dolayı basın çok birincil rolde bir öncü görevi üstlenmiş durumda değildir.

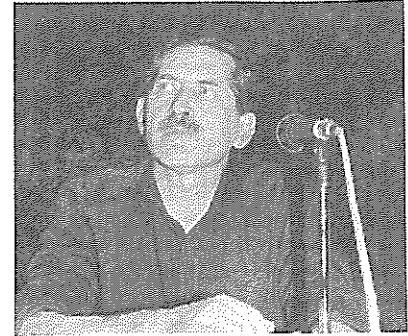
Ferit İLSEVER (Aydınlik Gazetesi)

Aydınlik Gazetesi çıkışı 50 gün oldu. Bu süre içinde, basın nedir, demokratikleşme nedir, çağdaşlaşma nedir onun da uygulamalı bir eğitimden geçtiğimiz kanısındayım.

Aydınlik Gazetesi'nin 50 gününü anlatmak istiyorum. Bundan 20 gün önce Aydınlik Gazetesi'nde Şeytan ayetlerinin yayınına başladık. Karanlık güçler tarafından yayınlanamaz okunamaz gibi çıkarılan fermanlara karşı, dedik ki biz bu fermanları tanımıyoruz. Yaşadığımızı dedik ve bölümler halinde yayınlamaya başladık. Aslında üzerinde konuşmaya dahi değmeyecek değersiz bir kitap. Bana soracak olursanız. Ama madem ki bir yasak vardır. Zincirlenmiştir, bu zincire hiçbirimizin tahammülü olamaz, şayet burda özgürlük diyorsak, demokrasi diyorsak.

Arkasından başımıza gelenleri biliyorsunuz. Demokratikleşmeyi, çağdaşlaşmayı Türkiye'de kurumsallaştırmaya çalışmanın bedeli şudur. Birincisi, yayinevinize saldırılır, yağma-

lanır, önce bunu göze alacaksınız. Kaynak yayinevi saldırıya uğramıştır. İki arkadaşımız ağır yaralanmıştır. İkincisi Hizbullah adlı bir örgüt, Güneydoğu'da ferman çıkarır bu gazete dağıtılmayacak diye. Ve T.C. Devletinin "dağıtın" diye çıkardığı emirlerin hiçbir hükmü olmaz. Tam 24 gündür Güneydoğu ve Doğu'nun 11 ilinde Aydınlik Gazetesi dağıtılmamaktadır.

Ferit İLSEVER

Bunu basit küçük bir dinci örgüttür diye küçümsemeyelim. Abdülkadir Aksu'nun Diyarbakır Emiyetine, Güneydoğu'daki polis teşkilatının içine soktuğu örgütün adıdır Hizbullah. Kontur gerillanın bir diğer adıdır Hizbullah. T.C., Fırat'ın ötesinde, yobaz ve gerici güçlere sırtını dayayarak durabilmektedir.

Olay sadece G.Doğu ile de kalmamıştır. İstanbul bir Hizbullah Cumhuriyeti olmuştur. Diyarbakır'da bir bayi öldürülmüştür. Kayseri'de dağıtım yapan bir kamyon yakılmıştır. İstanbul'da dövülen en az üç bayi olmuştur.

Bu yobazlığa, taassuba Aydınlik Gazetesi'nin tahammülü yoktur. Tahammülü olan varsa, katlansın gitsin. Aydınlik Gazetesi'nin birinci çıkış amacı budur. Şu 15 günlük yayını ile Türkiye'yi sallamıştır. Layiklik ve aydınlanma taraftarı güçleri ayağa kaldırmıştır.

Basın konseyi her olayda kağıtla protesto ediyor, saldırıya uğruyorsunuz, toplatılıyorsunuz yazık diye. Sayın Oktay Ekşi, bana dostlarım vasıtasıyla haber gönderiyor, "Müslüman mahallesinde salyangoz satmak mı olur" diye. Yapmayın bu yayını durdurun ve bunlar Basın Konseyi'nin başıdır arkadaşlar. Basın bu konseylere emanet edilmiştir. Bunlar savunacak basın özgürlüğünü.

Sayın Mehmet Altan, basın herşeyi yazmadığından söz ediyor. Geçen bir yazısında ise "Nereden çıktı bu layıklık" diyor. Layıklık bize lazım değilse kime lazım?

Bolu Kız Yurdu'nda 100 tane kız öğrencimiz 5 yıldır satılmıştır. Bunu basın bilmiyor muydu? Vali'nin Emniyet Müdürü'nün herkesin içinde olduğu bir facia. Şimdi basın bundan söz ediyor. Aydınlik Gazetesi'nden hiç söz etmeden. Şimdi bu faciayı ortadan kaldırmaya mı çalışıyorlar? Hayır, oradan yeni facialar üretmeye çalışıyor Türkiye'de basın.

Türkiye'de basın bir kadın başbakan temasını işliyor. Vıcık vıcık bir kadın yağıcılığı ile işliyor. Basında pazarlanan kadın motifi ile Bolu'da pazarlanan kadın arasında hiçbir farklılık yoktur. Nasıl ki Tansu Çiller'in cebine ABD'nin özelleştirme paketi konmuştur. O paketin birinci maddesi Bolu'daki kadın pazarıdır.

Yarınki gazetemizde (20.06.1993) şu haberi okuyacaksınız. "Tansu Çiller'in imzasıyla, Sabah Gazetesi'ne 100 milyarlık teşvik kredisi." Tansu Çiller'in bakanlıktan ayrıldığı gün Sabah ve Hürriyet gazetelerine 100 milyarlık teşvik kredisi çıkmıştır. Bu para nereden geliyor kime ve neyin karşılığında veriliyor? Neden olduğunu söyleyeyim. Tansu Çiller basın sayesinde göklere çıkartılmıştır. Ve seçildiğinin ertesi gün hatırlarsınız Sabah Gazetesi'nin manşetini 9 sütuna 10 cm. "Muhteşem" başlığıyla yayımlandı.

Bunları çok çok iyi görmek gerekir. Sabah ve Hürriyet Gazetesi bu yüz milyarı hesaplarını vermek zorundadır.

Şükran KETENCI
(Cumhuriyet Gazetesi)

Basın ülkemizde ve dünyada, demokratikleşmenin, çağdaşlaşmanın aracı ve bu nedenle de basın özgürlüğün simgesi. Ama basın aynı zamanda kullanıldığı ele bağlı olarak, demokrasi olsun olmasın, demokratikleşme ve çağdaşlaşmanın engeli olabiliyor. Basın medya olduğundan beri, 4. 5. güçten birinci güce dönmüştü. Basın ya da medya, artık dünya insanlarını yönetiyor, biçimlendiriyor ve bunu demokraside yapıyor, demokrasi olmadan yapıyor.

Medya bizi neyin adına nereye yönlendiriyor? Sansürlü rejimlerde, halk doğruyu

belki öğrenemiyordu ama, en azından basının doğruyu söylemediğini biliyordu. Oysa demokrasilerde medyalar kitleleri kullanabiliyor. Globalleşen dünyada asıl korkmamız gereken bu. Nerede basın demokratikleşme ve çağdaşlaşma işlevi yapıp nerede bizi aptal yerine koyuyor? Eğer çağımızda insanlar çok kültürlü toplumlara gerçek yerine, aynı toprakları paylaşan insanlar ırklara göre birbirlerini boğazlamaya kalkıyorlarsa, bu medyaların insanları kendi çıkarlarına rağmen birbirlerine karşı ne kadar güçlü kullandıklarının göstergesidir.

Çünkü dünyamızda yaşanan ekonomik, siyasal, kültürel çalkantılarda örgütlenmeler değişimin yanıtını veremediler. Teorik ve stratejik olarak veremediler. Ve örgütlenmeler, gerçekleri, medya aracılığı ile kamuoyuna yansıtma güçlerini yitirince, doğan boşlukta medya dediğimiz olay büyük çıkar gruplarının eline geçti. Böylesine gelişmiş bir teknoloji ve araç, kitlelerin demokratikleşmesi ve çağdaşlaşması yolunda değil, bu büyük çıkar güçlerinin çıkarları doğrultusunda kitlelerin yönlendirilmesinde kullanılabilir.

Biraz önce Mehmet Altan, infaz gibi bir olaydan örnek verdi. Gazeteler bu olayı resmi bülten gibi yayınladılar doğru. Çünkü haber gazetelere bu koşullar çerçevesinde veriliyor. Artı işin bir çarpık tarafı, gazeteler polislik infazını onaylayan bir yapıda olmasalar bile, haberciliği yapan polis muhabirinin koşullarından başlayın, haberi alamamaya kadar ulaşan bir çark içinde bunun aracı olabiliyorlar.

Bolu'daki olayla ilgili olarak da şunu söyleyebilirim. Bolu'da hiç bir gazetenin yetkili ve yeterli, polislik verdiği bilginin dışında gazetecilik yapabilecek cesaretle muhabiri yoktur. Zaman zaman militan gazetecilik yapıldığında, ölümüne gazetecilik yapılır. Kellesini koltuğuna alıp, çıkış yapabilecek insanları bulmak kolay değildir.

Medya, çıkar gruplarına bağlı çalışmasının yanında toplumun sempatisine de dalkavukluk yapabilir.

"Çağdaş toplumdan, demokrasiden yana bir medyayı nasıl yaratacağız" sorgulamasını yapmamız gerekiyor. Biz kafamızda onu yaratacağız. Güzel görüntünün altındaki amacı, çirkin görüntüye bakabilmenin zorluğu ve gerekliliğini sorgulayabilmeliyiz.

Böyle bir tehlikeyle baş edebilmenin tek yolu, medya dediğimiz gücü kalemimizde her anlamda sorgulayabilmek. Birey olarak denetleyebilmek, örgüt olarak denetleyebilmek. Oyunları görüp sergileyebilmekle ancak oyunlar bozulur.

Tansu Çiller'e medya arasında böyle bir anlaşma varsa bunu sergilemesi açıklaması demokrasi ve çağdaşlaşma görevidir basının. Buna destek vermek saygı duymak gerekir. Ama eğer toplumsal destek arkasında olmazsa bu görevi bir kez daha yapamaz.

Kürşat BUMİN (E.Ü.Edebiyat Fak.)

Starın özelleştirme yolundaki yorumlarının mahsum olduğunu düşünmek, gazetecinin bunu bilmediğini düşünmek salık olur.

Tansu konusunda, basının son sözü "İs-

met Abi" idi. Medyanın Tansu olayında etken olduğunu sanmıyorum. Daha açık nedenler var. Yalın Erez'in 600 oyu vardır. MHP'lilerin 200 oyu vardır. Fakat basın ikinci gün "hoşgeldin Tansu Çiller" dedi. Büyük bir gücü olduğundan değil, fakat basın büyük ölçüde mevcut iktidarla hep birlikte çalışmak istemektedir. Teşvikler vardır. Ancak Tansu ile gündeme gelmemiştir. Daha önceden Sabah ve Türkiye vb. yayın kuruluşlarına bir takım teşvikler açıldığı bilinmektedir.

Medyanın o kadar gücü yoktur. Fakat medyanın bir "kiralık kalem" olma işlevi vardır bugün Türkiye'de. Fakat Tansu Çiller ile, Bolu'da satılan kızlar arasında ilgi kurmak ve yorumu başyazardan duymak bizi şaşırtıyor.

Ben gazeteci değilim. Üniversitede hocayım. Bir gazete okuru olduğumu düşünüyorum. Bu bir kritik okuma. "Şeytanın Gör" dediği gibi yorum yapmak istiyorum.

Bugün Hürriyet Gazetesi'nin (19.06.1993) Boyabat linç olayıyla ilgili yayını bir müstehcen yayındır. Ve gazetecinin çocuğun nabzını tutarak yaşadığını ilgililere haber verdiğini yazıyor, bu tamamen yalandır.

"Cezayı halk verdi" diyor Sabah. Bu bir provakasyondur. Ve ciddi ülkelerde bunun cezası vardır. Bu masum bir haber değildir. Bu mevcut olan linç olayını onaylar ve bundan sonra da bu tip olayları olacağı, olması gerektiğini telkin eden bir yorumdur.

Gün Gazetesi'nin başlığı ise "Sapık sezonu açılıyor" şeklinde. Tabloit basın dünyada da var. Bütün gazetelerde tabloit basına büyük ödemeler var. Örneğin bir ön sayfa düşünelim. Sloda "hükümet kuruluyor", sağda "Bosna yanıyor" altta da "bilmem kim sli-kon koydurttu" diye bir dağılım görülüyor. Hepsinde var.

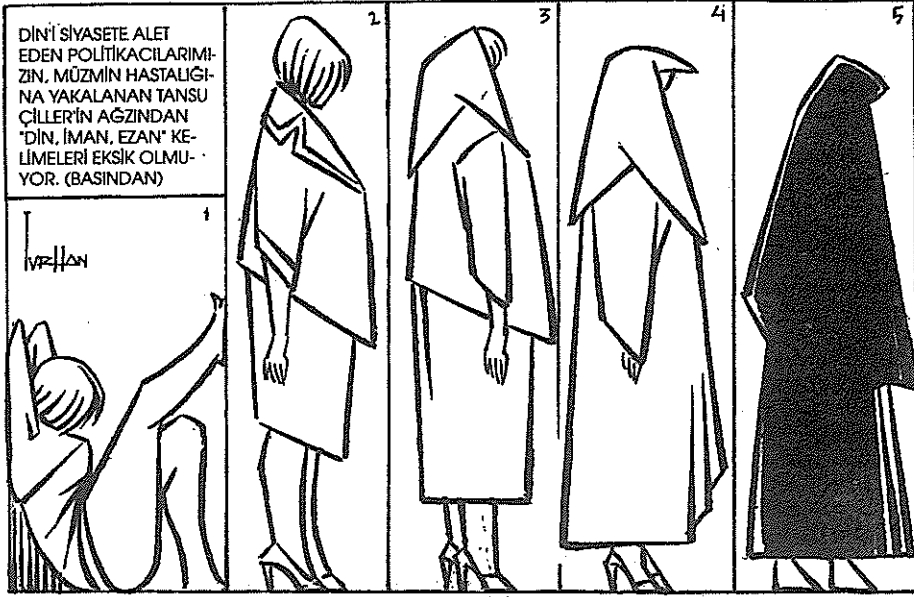
Oysa Avrupa'ya baktığımızda, bu Avrupa'da da var ve ayrı gazetelerdir. Bizim gazetelerde sayfalarda bile bir denge yok. Sabah Gazetesi'nde yeni çıktı, haberin üzerinde "bu haberin özeti" diyor.

Gazeteciler yetişkin değiller. Toplum devleti gözyle bakarlar. Hürriyet'in tam sonunda "Türkiye Türklerindir" diyor. Elbette Türklerin, Fransızların diyen yok. Ama bunun orada yer alması bu kadar masum değil. Dazlakların gazetesi bunu koyabilir. "Almanya Almanlarıdır" diyebilir. Ama Türkiye'nin en büyük gazetesinin, adı Hürriyet olan Gazetesi'nin bunu koyması utanç vericidir. İrkçi bir formüldür.

Türkiye'de gazeteciler birkaç yöntemle yazı yazmaktadırlar. Bunlardan biri evde yazmak. Geçmiş hatırlayarak, sağduyulu bir vatandaşın yazabileceğini yazmaktadırlar. İkincisi ansiklopedi çalışması yapmaktır. Üçüncüsü yemeklerde yazılır. Akşam bir devlet büyüğüyle vb. yemek yenir ve yazılır.

Bu şekilde gazetecilik olmaz. Gazeteyi götüren muhabirlerdir dünyada. Oysa Türkiye'de en niteliksiz gazeteciler muhabirlerdir. İyi gazetecilik bizde köşe yazarlığıdır.

Köşe yazarlarının köşelerinden topluma adeta ilham yayılır. Oysa gazetecinin görevi toplumu anlamak ve anlatmaktır. Ders vermek değildir.

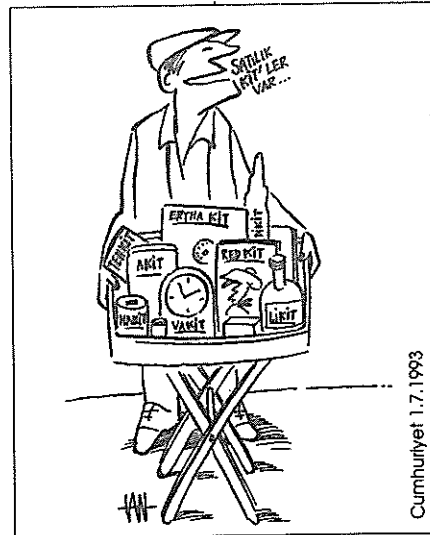
MİLLİYET 25 HAZİRAN 1993

'DEĞİŞİM'

AĞAÇ YAŞKEN EĞİLİR KEMAL CÖKHAN GÜRSES,

SİVİL TOPLUM

STATİK PROBLEMLERİ

Yazan:

Yrd. Doç. Dr. Seçil ERİM
TMMOB

Makina Mühendisleri Odası
İzmir Şubesi

Yayın No: 4

Yrd. Doç. Dr. Seçil ERİM'in "Statik" derslerinde öğrencilere yardımcı olmak üzere yazdığı "Statik Problemleri" kitabı, şubemiz tarafından yayımlandı.

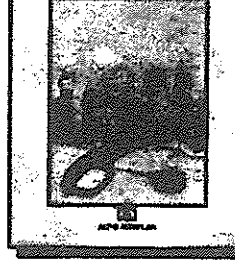
Kitaptaki problemlerin seçiminde kavram ve ilkelerin anlaşılır kılınması ve pratikte karşılaşılan örnekler olmasına özen gösterilmiştir.

Kitaptaki teknikleri öğrencilerin kendilerine mal edebilmeleri için bölüm başlıklarındaki konu özetlerini dikkatle okumaları yazar tarafından önerilmektedir.

BASVERENLER BAŞKALDIRANLAR

Ergun Hıçyılmaz

BASVERENLER BAŞKALDIRANLAR

Yazan:

Ergun HİÇYILMAZ

Altın Kitaplar 1993 İstanbul 272 sayfa.

Başkaldırının tarihi, başkaldıran, başeşen, başveren, başkoyan diye adlandırabileceğimiz eylemlilikleriyle oluşur.

Ergun HİÇYILMAZ kitabını, "tarih bireyden etkilenmez, birey tarihin ürünüdür" bakışını bir ölçüde gözeterek ancak, yalnızca birey olarak tarih içinde rol oynayanları da atlamadan yazmış.

Bir de başveren ve başalanın rollerinin her zaman değişebilir olduğunu somut örnekleriyle vermiş. Tarihte Jakobenzimin yalnızca Fransız devrimine özgü olmadığı gerçeğini bir kez daha vurgulamış.

BÜTÜN ŞİİRLERİ

Edgar Allan POE

Ceviri: Oğuz CEBECİ

Korsan Yayınları Şiir dizisi

145 sayfa 35.000 TL

"Uzun yıllar önceydi

Deniz kıyısındaki bir krallıkta

Belki bilirsiniz bir kız yaşardı

"ANNABEL LEE" adıyla

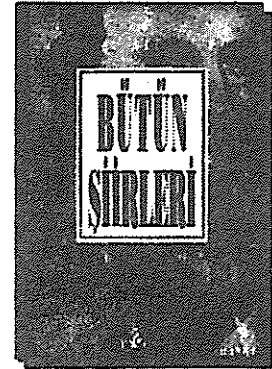
Ve bu kız oğlan kız hiçbirşey düşünmezdi

Bence sevmekten ve beni sevmekten başka"

Bu dizeler, Edgar Allan POE'nun "Annabelle Lee" şiirinden.

"Liselî bir kızın, resim öğretmeninin okuduğu "Annabelle Lee" şiirine ilişkin kompozisyonu çizerken nasıl heyecanlandığını ve sonra çizdiği resmin şiiri anlatmaya yetmediğini görünce nasıl üzüldüğünü dinlemiştim."

Gerçeğin "düş kıyısında" dolaşan bu şiirler, sevgiye, aşka, yaşama ilişkin pastel renkli tablolar çizdirecek türden.

HIZLI OKUYARAK ANLAMA ve SEÇMELİ OKUMA YÖNTEMLERİ

Yazan: Mustafa RUŞEN

ALFA Basım Yayın Dağıtım /7. Baskı/287 Sayfa

"Bilgiyi"; Başkalarından 6 kat daha hızlı elde edin...

500 sayfalık bir kitapta, yaklaşık 135.000 sözcük bulunur. İnsanın normal okuma hızı, yaklaşık 150 sözcük/dakika'dır. Böyle bir kitap normalde; 15 saatte okunur.

eğer okuma hızınızı BİR ŞEKİLDE 1000 sözcük/dak.'ya çıkarabilirsiniz, bu kitabı 2.5 saatte ANLAYARAK bitirebilirsiniz. şeklinde bir tanıtım yazısı yazılmış Hızlı Okuma kitabı için.

Okumak bilmenin ve öğrenmenin önemli araçlarından biri kuşkusuz. Okumanın değerini bilsek de iyi okuyucu olduğumuz söylenemez. İş kitap okumaya gelince ipe un serilir. Zaman darlığından, işlerin sıklığından, yorgunluktan söz edilir. Aslında çok iyi biliriz ki bu söylemler okuma tembelliğimizin mazeretleridir. Eğer okuma tembelliğinden sıyrılmak istiyorsanız yararlı olabilecek bir kitap Hızlı Okuma. Ama kitabı okur okumaz hızlı okuyacağınızı sanmayın sakın. Kitapta okuma hızını etkileyen kötü okuma alışkanlıkları anlatılıyor. Hızlı okumaya yönelik değişik okuma yöntemleri üzerinde duruluyor. Ve hızlı, etkili okumanın yolu kötü okuma alışkanlıklarından sıyrılıp hızlı okuma yöntemlerini kullanarak okumak olduğu söyleniyor.

Okuma sıkıntısı duyan okuyucular için ilgiye değer bir kitap.

